

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JUR SPRUDENTĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosef G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constanținescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu** Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, fost Primar General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Eugen Petiț**, Consilier la Înalta Curte de Casație; **G. Petrovici**, Decan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

Caracterul Infamant al Falimentului

Caracterul infamant al falimentului, de Ion G. Ionescu, magistrat;

— *Pentru accelerarea proceselor*, de Tănase R. Tănase, magistrat;

— *Codul maritim și fluvial*, de av. C. Tonegaru, căp. A. Teodoru și căp. C. Ioanițiu, Recenzie de Șerban Stroe, avocat.

JURISPRUDENȚE:

— Înalta Curte de Casație și Justiție S. Unite: *Ecaterina Popa cu Casa Generală de pensii*, (Pensie, Marinar mobilizat, mort din cauza războiului. Urmași. Cerere de înscriere la pensie adresată în termen Ministerului de război. Nedeplinirea actului de deces care incumbă Ministerului în termen. Nu poate atrage prescrierea dreptului de înscriere la pensie);

— Idem s. II: *Ministerul de interne cu Banca Populară „Agricultorului”*, (Chirii, Statul chirias, Neplată. Acțiune în reziliere și evacuare. Nu se pot aplica dispozițiunile legii pentru reglementarea datoriilor anterioare exercițiului 1952);

— Idem, idem: *Primăria Municipiului București și a. cu Elisabeta G. Știrbei*, (Expropriere, Primărie. Luarea cu forță a unei porțiuni de teren pentru lărgirea străzii mai înainte de a proceda la îndeplinirea formalităților de expropriere. Delict civil, Prejudiciu. Lipsă de folosința terenului până la fixarea prețului, nu lipsă de folosința capitalului fixat mai târziu. Daune);

— Curtea de apel București s. V: *Simion Bucurenciu cu Banca Vulturul*, (Apel. Achiesare. Plată parțială. Amenințare cu sechestrul asigurător. Lipsă de seriozitate. Inadmisibilitatea apelului);

— Idem, idem: *Ștefan Ciornei cu Soc. compozitorilor români*, (Proprietate literară și artistică. Orchestranți. Executarea unor bucăți muzicale streine fără autorizațiune. Restaurator. Responsabilitate), cu Notă de E. C. Decusară;

— Tribunalul Ilfov s. notariat: *Maria și N. Iliescu cu Soc. com. pentru construire de locuințe eftine*, (Legea conversiunii. Debitorii soc. com. pentru construirea de locuințe eftine beneficiază de legea conversiunii. Art. 74, alin. 1 din legea dela 7 Aprilie 1934 nu prevede o decădere de la beneficiul acestei legi pentru aceia cărora li s'a aplicat legea din 20 Aprilie 1932), cu o Notă de Ionel Jianu.

Declararea în stare de faliment atrage pentru comerciantul în încetare de plăți pierderea tuturor drepturilor politice devenind prin aceasta incapabil de a îndeplini un anumit număr de funcțiuni care presupun un nume onorat.

Mai toate legislațiunile aplică aceste sancțiuni temporare falitului prin lovirea lui de incapacități care își găsesc explicația într-o pedeapsă de aplicat falitului pe deoparte iar pe de altă parte pentru a-l stimula să se reabiliteze.

Explicația acestor decăderi mai are și un substrat istoric și o găsim în organizarea și progresul orașelor comerciale din nordul Italiei încă de pe la începutul secolului al XI-lea. Încă din aceste timpuri orașele italiene începuseră să aibă oare care importanță în dezvoltarea comerțului Treptat, treptat ele intră în legături comerciale și cu orașe din alte țări, comerțul căpătând astfel o importanță internațională, trebuind să fie legiferat. Din cauza acestor legături și a vieții sale intense și producătoare de avuții, comerțul ridică pe comercianți la cele mai înalte funcțiuni administrative, dând în același timp și directive politice transformându-se astfel într'un puternic factor politic condus de comercianți. În această situațiune excluderea unui comerciant din viața comercială atrăgea fatal și excluderea din viața politică a cetății careia aparținea.

Aceste decăderi sunt de natură temporară, căci falitul poate prin reabilitare să șteargă urma tuturor descalificărilor restabilindu-se în deplinătaea drepturilor sale politice. Totuși, sunt funcțiuni pe care falitul, deși reabilitat, nu le poate ocupa. Astfel nu poate fi avocat căci art. 2 din legea pentru organizarea corpului de avocați din 1932 interzice și declară că sunt nedemni de a fi avocați cei ce au fost declarați faliti chiar dacă au fost reabilitați.

După cum observăm, odată declarat în stare de faliment un comerciant, chiar dacă ulterior a fost reabilitat, totuși nota infamantă îl urmărește dacă

nu realmente cu decăderi, cel puțin cu o umbră de suspiciune. Reabilitarea nu se poate obține în conformitate cu disp. art. 826 cod. com., decât dacă falitul face dovadă că a plătit integral în capete, interese și cheltuieli toate creanțele admise la masa falimentului; că nu a fost condamnat pentru falș, furt, abuz de încredere, excocherie și delapidări de bani publici; iar dacă a fost bancrutar simplu, să facă dovada execuției pedepsei la care a fost condamnat.

Decăderile politice ale falitului atrag după sine imposibilitatea pentru aceasta de a fi numit în funcțiuni publice.

Astfel conform art. 25 din Constituție nu va putea fi director sau redactor răspunzător la orice publicațiune periodică; nu va putea fi alegător sau ales conform art. 26 din legea electorală din anul 1926; nu pot fi alegători sau aleși la comună și județ conform art. 160 din legea pentru unificarea administrativă din anul 1925. Nu pot fi numiți magistrați cei declarați în stare de faliment și deși, legea nu spune, credem că nu pot fi numiți nici chiar faliții reabilitați. Nu pot fi primiți în corpul avocaților nu numai faliți, dar și chiar cei reabilitați după cum arată articolele 1 și 2 din legea avocaților din 1931. Nu va putea fi jurat (art. 262 cod. pr. pen.) de asemenea nu pot fi membri ai corpului didactic (art. 113 al. b din lege) nu pot fi numiți funcționari publici conform art. 5 din legea pentru statutul funcționarilor publici; nu pot fi numiți funcționari judecătorești (art. 73 din legea pentru organizarea judecătorească); nu pot fi numiți ingineri hotarnici (conf. art. 4 din regulamentul pentru facerea și executarea hotărnicilor). Conform legii asupra burselor din 29 Iulie 1929, art. 29, nu vor putea intra în bursă faliții nereabilitați, nu pot fi numiți agenți oficiali (art. 55), iar dacă între timp au fost declarați în stare de faliment (art. 56), nu pot fi numiți suplinitori agenților oficiali (art. 64), nu pot fi numiți mijlocitori oficiali (art. 93) și nici suplinitori mijlocitorilor oficiali (art. 101).

Conform legii asupra contractelor de muncă din 28 Martie 1929, declararea în starea de faliment a patronului atrage desființarea deplin drept a contractului de ucenicie. Nu pot lua parte ca asesori în compunerea comisiei arbitrare conform art. 6 din legea pentru asigurarea plății lucrului efectuat din Aprilie 1931.

La Banca Națională nu se admite semnătura unui falit.

Legea pentru modificarea legii Camerelor de Industrie și Comerț în art. 5 declară că sunt incapabili sau nedemni de a fi membri ai camerelor de comerț, între alții, faliții nereabilitați, iar conform art. 19 din aceeași lege nu pot fi numiți secretari ai camerelor de comerț și industrie, nici funcționari ai Uniunii Camerelor. De asemenea conform art. 35 din legea pentru organizarea cooperației din anul 1929 faliții nu pot fi membrii ai Consiliului de administrație.

În Italia falitul este exclus din tutelă.

În doctrina și jurisprudența românească nu am găsit nici un caz de excludere din tutelă pe motivul declarării în stare de faliment a tutorelui însă credem că față de textul art. 383 și 384 cod. civil,

care arată în mod limitativ cazul de excludere și cum decăderile sunt de strictă interpretare, falitul ar putea fi membru în consiliul de familie și chiar tutore. Totuș consiliul de familie și Tribunalul vor putea aprecia și decide luând în considerare cauzele încetării plăților.

Doctrina franceză (*Baudry-Lacantinerie* vol. V, pag. 517 *Colin et Capitant* vol. I, ed. 4 pag. 480, *M. Planiol și Ripert* vol. I, nr. 524, 525, 532) discutând incapacitățile de a fi tutore ajunge la concluziunea că nu pot fi altele decât acelea care rezultă din textul formal al legii, căci capacitatea este regula generală, incapacitatea excepția și nu există excepție fără text. Totuș aparține consiliului de familie și tribunalului de a examina dacă această stare de faliment sau deconfitură sunt datorite împrejurărilor nefericite sau din contra incapacității sau necinstei falitului.

Jurisprudența franceză mai veche și chiar cea mai nouă, admite destituirea tutorului chiar legal care a fost declarat în stare de faliment și care mai înainte risipise dota soțiilor sale prima și a doua și întrebuințase, fără autorizațiunea consiliului de familie în speculațiuni personale imprudente, sumele aparținând minorului.

Cu alte cuvinte, jurisprudența franceză examinând situația dela caz la caz admite destituirea tutorului falit nu pentru această cauză, însă pentru lipsa de interes sau nepricepere care periclitează interesele minorilor (*Fuzier-Herman*, vol. I). Familie atrage implicit și incapacitatea de a fi tutore.

Incapacitatea de a face parte din consiliul de tutore. (*Aubry et Rau*, vol. I, pag. 419 par. 104).

Credem că falitul ar putea fi numit arbitru fiind că din textul art. 341 cod. proc. civ. s'ar degaja ideea că la noi legea nu cere nicio condițiune specială pentru ca cineva să fie arbitru într'un arbitraj voluntar. Această susținere este întărită și de o jurisprudență a curții noastre de casație din anul 1878 care a decis că deși o persoană este incapabilă de a ocupa funcțiuni publice, din această incapacitate nu poate fi dedusă și aceea de a funcționa ca arbitri într'un arbitraj voluntar, întrucât, la aceasta, arbitrii țin puterile lor dela părțile ce i-au desemnat prin actul de compromis.

Falimentul mandantului sau mandatarului aduc încetarea mandatului legal sau convențional. Doctrina și jurisprudența admit o excepție dela acest principiu în cazul când mandatarul nu are de scop interesul mandantului ce este condiția unui contract sinalagmatic încheiat între falit și un terț sau însuși mandatarul. În asemenea caz falimentul nu aduce încetarea mandatului pentru că în specie mandatul face parte din contractul principal care este menținut. În aceste împrejurări încetarea mandatului nu poate fi invocată de persoana lovită de această decădere ci numai de co-contractantul său și nici nu datorește daune celeilalte părți.

Explicația acestei decăderi și încetarea contractului vine dela încetarea încrederei reciproce care se știe că în acest contract este baza lui. (*Colin et Capitant*, vol. II ed. 4, pag. 718).

Și mandatul comercial încetează prin faliment căci așa spune art. 30 cod. com., care se completează cu art. 1552 cod. civ. Această stingere are loc ipso jure față de masa creditorilor.

Dacă mandantul este declarat în stare de faliment se stinge numai acel mandat care este relativ la acte pe care falitul pierde dreptul să le facă prin el însuși în prejudiciul masei creditorilor. În ce privește încetarea mandatului când mandatarul este declarat în stare de faliment, încetarea se explică prin faptul că dispăre încrederea; totuș mandantul va putea, dacă mai are încredere, să încredințeze afacerile sale mai departe, însă în ipoteza aceasta trebuie să facă un contract nou, căci cel vechi este decăzut, contract care nici nu este opozabil masei creditorilor și nici nu o poate prejudicia.

Tot din cauza pierderii exercițiului drepturilor, falimentul unuia din asociați, conform art. 1523 cod. civ. al. 4, atrage după sine încetarea societății căci în afară de pierderea drepturilor sale nici nu mai prezintă serioase garanții. Părțile pot însă să convie ca societatea să continue cu ceilalți asociați asemenea clauză fiind perfect validă, fără însă a putea dispune ca societatea să mai continue cu asociatul falit sau insolubil. (*D. Alexandresco*, vol. 9, pag. 518, *Colin et Capitant*, vol. II, ed. 4, pag. 627). Societatea în nume colectiv din care făcea parte falitul se dizolvă; tot astfel societatea în comandită dacă falitul era comanditar; se poate totuș stipula continuarea societății, deși unul din tovarăși dă faliment.

Conform art. 93 cod. com., societatea în comandită prin acțiuni nu se desființează prin falimentul administratorului dacă în cazurile prevăzute de art. 120 se numește un altul în locul său; iar conform art. 188 alin. 3 lit. c. c. com. se va putea exclude din societatea în nume colectiv și din societatea în comandită simplă, asociatul care e declarat în faliment.

Societățile pe acțiuni nu se dizolvă din pricina falimentului unui acționar, căci aceste persoane nu sunt organizate „intuitu personae”.

În afară de aceste decăderi profesionale comerciantul falit mai suferă restricțiuni relative la libertatea sa individuală. Astfel după art. 716 cod. com., până nu se termină procedura falimentului, falitul nu se poate depărta de la domiciliul său, fără o permisiune a judecătorului sindic și este dator să se prezinte înaintea acestui judecător ori de câteori va fi chemat. Sancțiunea depărtării de la domiciliu fără autorizarea judecătorului sindic este prevăzută de art. 877 al. 4 cod. com. unde se declară bancrutar simplu, comerciantul care fără o împiedicare legitimă nu s'a prezentat în persoană înaintea judecătorului sindic în cazurile și termenele prescise și dacă s'a depărtat fără permisiune de la domiciliul său în timpul falimentului.

Această imposibilitate de a lua măsuri coercitive contra falitului de judecătorul sindic a produs în practică multe neajunsuri și din această cauză în proiectul de cod comercial în materia falimentului s'a căutat să se pună la îndemâna judecătorului sindic o măsură mai eficace și prin art. 753 al. 3 s'a dat voce judecătorului sindic, ca singur, să aresteze pe falit dacă acesta s'a depărtat, fără autorizare.

Prin domiciliu trebuie înțeles localitatea unde a fost declarat falimentul, iar în ipoteza că falimen-

tul a fost declarat după retragerea din comerț, domiciliul se consideră cel civil.

Pentru a se atrage atențiunea terților asupra incapacității în care a căzut un comerciant declarat în stare de faliment, codul comercial impune prin art. 715 că numele și pronumele falitului se va înscrie într'un tablou afișat în sala tribunalului care a declarat falimentul și în sala burselor de comerț. Acest articol este complectat de art. 37 din regulamentul pentru punerea în aplicațiune a codului de comerț. Aceiaș măsură este luată și în Italia, de a se afișa numele și pronumele falitului în sala tribunalului și a burselor.

În afară de acestea falitul poate fi chiar arestat când sunt împotriva sa indicii suficiente de fraudă, mai cu seamă în cazul de dispariție ori de lipsă nejustificată a registrelor ori nedepunerea bilanțului. Motivul pentru care legea dă tribunalului dreptul excepțional de a aresta pe falit este de a-l împiedica pe falitul, contra căruia se ivesc odată cu declararea în faliment indice de răspundere penală, de a dispăre de la domiciliul său și astfel de a nu se prezenta înaintea instanțelor de judecată pentru a-și da seama de delictele comerciale ce este presupus că le-a săvârșit.

Astfel conform art. 713 cod. comercial de îndată ce tribunalul a procedat la arestarea falitului, parchetul este obligat de a pune sub inculpare pe falit și a-l deferi instrucției care cercetează afacerea. Judecătorul de instrucție care cercetează cazul nu va putea acorda liberarea provizorie cu sau fără cauțiune decât după ce va referi tribunalului care a ordonat arestarea; oricare va fi avizul tribunalului judecătorul va proceda cum va găsi de cuviință.

Jurisprudența română interpretând această dispozițiune a codului comercial, a ajuns la concluziunea că din momentul ce falitul a fost deferit judelei instructor, arestarea de către tribunalul comercial fiind o măsură provizorie, ordonanța de arestare emisă de tribunal a căzut și se procedează conform procedurii penale, adică, judecătorul de instrucție este obligat să emită un mandat de arestare care va fi trimis la confirmare tribunalului. Această interpretare se deduce din ultimul alineat al art. 713 care spune că oricare ar fi avizul tribunalului judecătorul de instrucție va proceda așa cum va crede de cuviință. Cu alte cuvinte a pus principiul că procedura falimentului înaintea jurisdicțiunei comerciale și instrucțiunea sau procedura penală se urmează independent una de alta. Astfel s'a ajuns la concluziunea că instanța corecțională poate pune în libertate, cu cauțiune, pe falitul arestat de tribunalul comercial oricând. (C. A. B. 25 Ianuarie 1913, Camera de punere sub acuzare, apel Galați 31 Mai 1910, *Curierul Judiciar*, pag. 520).

Arestarea falitului contra căruia se ivesc indicii suficiente de fraudă este obligatorie pentru tribunal oricând în cursul procedurii.

În Franța arestarea falitului a rămas o măsură pur facultativă, însă până la 1807 arestarea era obligatorie în toate cazurile.

În doctrina italiană, față de redacțiunea deosebită a textului, se opinează că arestarea nu poate să aibă loc, decât dacă există represiune penală

pentru infracțiuni profesionale (bancrute) și nici decum atunci când poate fi loc la o represiune după dreptul penal ordinar. (*M. Pașcanu*, pag. 125).

La Belgieni, sistemul este mai blând căci în principiu falitul este lăsat liber. Prin excepțiune în cazul când nu a făcut declarațiune în termenul legal și nu și-a depus bilanțul sau când a dat informațiuni neexacte asupra situației sale, tribunalul ordonă arestarea lui. (*M. A. Dumitrescu*, vol. 6, pag. 226).

În alte legislațiuni, germană, engleză, elvețiană, arestarea nu este impusă decât dacă se ivesc indicii de infracțiuni penale.

Proiectul codului comercial cartea III, despre faliment, prevede în art. 899 că mandatul de arestare va fi emis de tribunal, iar procedura de urmat este aceeaș ca în actualul cod, făcând însă o adăogire că falitul are drept de apel la Camera de punere sub acuzare contra mandatului de arestare admis de tribunal; însă art. 900 care vorbește despre liberarea provizorie lasă la latitudinea judecătorului să procedeze cum va crede de cuviință, indiferent de avizul tribunalului.

Credem că nu se pot împăca art. 899 cu 900 din proiectul de cod comercial căci sistemele ce preconizează se exclud. În adevăr, după art. 899 urmează ca mandatul de arestare să fie emis de tribunal, deci se ia din mâna judecătorului de instrucție posibilitatea de apreciere dacă este cazul să fie arestat sau nu falitul căci după cum se observă anularea mandatului de arestare nu poate fi făcută decât de Camera de punere de sub acuzare. Art. 900 care nu este decât reeditarea jumătății a 2-a a art. 713 din actualul cod, consacră, după jurisprudența actuală a instanțelor noastre, independența jurisdicției comerciale de cea penală, ajungând la concluziunea că judecătorul de instrucție de îndată ce primește afacerea pentru instruire, indiferent de avizul tribunalului comercial, va proceda cum va crede de cuviință, adică va aresta sau nu, sau, chiar a doua zi, îl va pune în libertate pe cauțiune însă, după cum am arătat mai sus, art. 899 alin. ultim dispune ca mandatul de arestare să se emită de tribunal, deci judecătorul de instrucție este exclus dela orice apreciere, căci altă instanță și anume, Camera de punere sub acuzare singură, are dreptul să aprecieze asupra legalității emiterii mandatului de arestare.

Credem că trebuie să se precizeze cine va emite mandatul de arestare, și dacă îl emite tribunalul, atunci judecătorului de instrucție nu îi rămâne decât instrucția propriu zisă și în ipoteza găsirii de către dânsul că este oportună liberarea pe cauțiune, aceasta să se facă numai cu avizul conform al tribunalului care a emis mandatul.

Sau dacă se adoptă actualul sistem jurisprudențial român, atunci trebuie șters alin. ultim al art. 899, căci ar fi inutil știindu-se din procedura penală că în contra emiterii mandatului de arestare confirmat de tribunal, singura cale de atac este apelul la Camera de punere sub acuzare; cuvintele din alin. 2 „mandatul de arestare” să fie înlocuite prin „ordonanța de arestare”. Totdeauna trebuie precizat în ipoteza că tribunalul emite

mandatul de arestare, dacă mai este nevoie de confirmarea lui sau nu, pentru a închide orice posibilitate de discuțiuni. Incontestabil că dacă se admite al 2-lea sistem, atunci nu mai este nevoie de precizat căci mandatul emis de judecătorul de instrucție va veni la confirmare conform legii.

După cum se poate observa articolele din proiectul de cod comercial, astfel cum sunt redactate, dau loc la confuziuni și sisteme opuse, producând discuțiuni inutile.

Drepturi personale. — Cu toate aceste decăderi de natură politică profesională și cu toate interdicțiunile de care este lovit falitul, dânsul își păstrează însă exercițiul acelor drepturi care au un cuprins strict personal precum sunt acelea în care elementul moral predomină asupra elementului patrimonial și acelea a căror realizare depinde în mod exclusiv de voința sa. Astfel el își păstrează drepturile de familie, puterea părintească, puterea maritală, în principiu tutela, interdicția, divorțul, acțiunea pentru nulitatea căsătoriei, atribuțiunile de lucru fizice sau intelectuale, facultatea de a accepta o funcțiune în cazul când pentru acea funcțiune nu s'ar cere deplinătatea drepturilor civile și politice, mandatul, dreptul de a fi arbitru, acțiunile pentru daunele morale sau de revocarea unei donațiuni pentru îngratitudine, își păstrează drepturile de autor și de inventator; acțiunea de anularea unui testament sau în reducțiune a legatelor, dreptul de a accepta sau refuza o liberalitate, dreptul la alimente, la pensiuie sau alte venituri declarate de lege neurmăribile. Poate face valabil un contract supus unei condițiuni, însă nu poate accepta succesiuni. Își păstrează deasemenea dreptul de uzufruct asupra averii copiilor săi sau asupra veniturilor dotei soției sale, însă îi este redus acest venit la minimum necesar întreținerii sale și a familiei sale.

IOAN GH. IONESCU

Jude de ședință Trib. R. Sărat

PENTRU ACCELERAREA JUDECĂRII PROCESELOR

Motivele întârzierii judecării proceselor penale sunt numeroase și printr-o circulară recentă d-l Ministru al Justiției le-a relevat aproape în întregime.

În rândurile de față, vreau să arăt un inconvenient, care s'ar putea foarte ușor remedia prin intervenția celor în drept.

Este vorba de afacerile care intră în competența judecătorilor de ocol, pricini ce se instruesc în prealabil de către jandarmi.

Pentru o reclamație de lovire, furt, distrugere, înșelăciune de avere sechestrată, etc., jandarmii șefi de post, după ce fac cercetări și dresază acte, în loc să trimeată dosarul direct judecătoriei respective, îl înaintează ierarhic, după obiceiul militaresc, secției de jandarmi, iar aceasta legiunii, de unde apoi se transmite la parchet, și abea după ce a ajuns aci se deschide acțiune publică și este trimisă afacerea la judecătorie. Timp prea mult pierdut și neajunsurile se știu; promptitudinea și exemplaritatea pedepsei, înlăturate, iar partea civilă dezolată că, pe deoparte, inculpatul nu este cel puțin chemat în judecată; iar pe de

altă parte, că nu poate să-și valorifice despăgubirile civile.

S'a întâmplat câte odată chiar că actele să se „piardă” pe drum, sau ca chestia să se „claseze” de către jandarmi, lucru ce ar trebui să nu se mai întâmple.

În calitatea mea de judecător de ocol am făcut anul trecut adrese tuturor jandarmilor, din circumscripția judecătorei, ca actele dresate de ei să fie înaintate direct judecătorei, dar fără nici un rezultat.

Odată a trebuit să cer copii de pe actele dresate de către jandarmi, pentru a se putea da curs procesului, deoarece originalul dosarului, ce fusese trimis legiunei, după trei luni nu ajunsese la judecătore și acest lucru s'a întâmplat într-o afacere de furt bine stabilit. Corpurile delictu găsite la inculpați (trei butoaie cu ulei furate dela căile ferate) fiind încă în păstrarea secției de jandarmi.

Acestea sunt neajunsurile pe cari voiam să le arăt și care s'ar putea înlătura cred printr-o circulară a Ministerului de Justiție în unire cu cel al Internelor.

TĂNASE R. TĂNASE
Magistrat

RECENZIE

CODUL MARITIM ȘI FLUVIAL de avocatul *Constantin Tonegariu*, *Cpt. A. Theodoru* și *Cpt. C. Ioanițiu*, București, 1934. 695 pag. 700 lei.

Dreptul maritim are puțini cunoscători la noi în țară. Ignorat în facultate, unde este amintit doar ca o latură a dreptului comercial, neglijat la bară de majoritatea practicienilor, din cauza rarelor spețe ce li se prezintă, dreptul maritim trăiește la noi aproape numai prin oamenii de mare.

Ei singuri credincioși păstrători ai uzanțelor și respectuoși slujitori ai regulamentelor și legilor, s'au pătruns de importanța lui și au căutat să-l facă cunoscut.

Dreptul maritim ar trebui însă mai mult luat în seamă de toți, pentru frumusețea normelor morale, impuse întâiu prin obiceiuri păstrate până la sacrificiu, cristalizate apoi prin regulamente, legi și convenții internaționale, pentru logica juridică ce se desprinde din înlănțuirea textelor, pentru interesul nostru chiar, stăpâni îndoelnic pe o parte din Dunăre, cel mai important fluviu din Europa și pe o parte din Marea Neagră, drum bătut din cele mai vechi timpuri.

Dreptul maritim este extrem de vast, Viața marinarilor, cu totul alta decât cea obicinuită, legăturile îndepărtate ce le întrețin năvile și împlinirea nevoilor economice prin vase, au atras și unificat dispoziții speciale de drept internațional și național, public sau privat. Astăzi dispozițiile de drept maritim și fluvial sunt extrem de împrăstiate: în legi speciale, în codice, regulamente, uzuri, statute, convenții, decrete, decizii, instrucțiuni, circulări, Jurnale ale consiliului de miniștri, etc., etc. Astfel că pentru a-ți forma un ansamblu de vederi ești obligat să parcurgi o sumă de coduri și să culegi art. dispartate din legi cu titluri cu totul streine.

Studiile de drept maritim sau fluvial sunt puține.

Cele mai multe au fost provocate de litigii și au rămas necunoscute publicului, ascunse în dosare.

Suntem încă faza colecțiilor de legi. Și acestea până azi lasau de dorit.

Operă de trudnică migală, lucrarea d-lor C. Tonegariu, A. Theodoru și C. Ioanițiu este binevenită. Până acum dispozițiile obligatorii trebuiau de multe ori căutate în „Monitorul Oficial”, care se întâmpla să lipsească uneori. Imi amintesc cazul când o însemnată instanță judecătorească a fost me-

voită să amâne pronunțarea, în imposibilitate de a verifica textul exact al unei dispoziții de drept maritim.

Prima culegere de acest fel, „Codul maritim și fluvial, ed. I”, datorită distinsului avocat C. Tonegariu, este din anul 1922, și devenise insuficientă din cauza multiplelor modificări ce s'au adus și numeroaselor noi dispoziții ce s'au inovat în dreptul maritim și fluvial.

Noua ediție cuprinde în afară de 72 texte oficiale, controlate în amănunt, și istoricul lor și interesante adnotări, devenind indispensabilă tuturor celor cari au vreo legătură cât de depărtată cu marina civilă sau militară.

ȘERBAN STROE
Avocat-Brăila

INALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUSTIȚIE S. UNITE

Audiența dela 15 Februarie 1934

Președinția d-lui D. G. LUPU, Președinte

Ecaterina Popa cu Casa Generală de Pensii

Decizia Nr. 7 Dosar Nr. 372/933

Pensie. Militar. Cerere de pensie adresată Minist. de război în termen. Nedepunerea actului de deces, care incumbă Minist. de război în termen. Dacă poate atrage prescrierea dreptului de înscriere la pensie. Art. 18, 21 și 36 legea pensiilor din 2 Sept. 1920; art. 4, 16 și 30 din Regulamentul legii.

Art. 36 legea pensiilor din 1920 care decade ne petiționară, dacă în timp de doi ani n'a depus odată cu cererea și toate actele necesare, din dreptul de înscriere la pensie, nu poate fi interpretat decât în legătură cu art. 19 și 21 din aceeași lege și 4 și 16 din Regulamentul legii, cari dispun că partea este datoare să depună înăuntrul acestui termen actele de care ea a dispus și i-a stat în putință să le procure, iar nu și pe acelea cari intrau în căderea și posibilitatea organelor militare ale Ministerului de război de a le confecționa printr'un birou special, înființat pe lângă serviciul contenciosului.

În speță, recurenta adresând Ministerului de război atât cererea de înscriere la pensie cât și actele necesare ce-i incumbă să le procure în termenul prescriș de art. 36 legea pensiilor din 2 Sept. 1920, faptul că nu a fost depus înăuntrul acestui termen și actul constatator al decesului care incumbă Minist. de război de a-l confecționa și în care scop petiționara intervenise la timp, nu poate atrage decăderea petiționarei din dreptul de a fi înscrisă la pensie.

Curtea,

Asupra recursului introdus de Ecaterina Popa, prin av. Șt. Zăvoianu, contra deciziei nr. 54 din 1932 a Inaltei Curți de Conturi Secțiunii Unite, în proces cu Casa Generală de Pensii, prin av. G. Stoicescu:

Văzând motivul I de casare astfel formulat:

Exces de putere. Greșita interpretare a art. 36 din legea de la 2 Septembrie 1920. Violarea și greșita interpretare a art. 18—21 din legea dela 2 Septembrie 1920 și art. 4, 16—30 din regulamentul ei.

Din actele dela dosar se constată în fapt că remorcherul „Sam” a fost mobilizat cu întregul personal în timpul războiului și că soțul meu și părintele nostru, Cristache Tănase Popa, care era comandantul vasului, a murit în ziua de 19 Octombrie 1916, în timpul și din cauza războiului.

Din aceleași acte se mai constată că, încă din anul 1920

am cerut aranjarea drepturilor la pensie depunând toate actele necesare la ministerul de război, prin cercul de recrutare Brăila, care le-a înaintat cu nr. 5227 din 1920. În urmă, ministerul cere cu adresa nr. 4182 din 1920 către cercul de recrutare Brăila, completarea actelor de pensie ale urmașilor defunctului Crisitache Popa și apoi cu ordinul nr. 4790 din 1920 le înapoiază din nou Cercului de recrutare, sub motiv că nefiind completate asupra cauzelor morții soțului, n'ăși avea drept la pensie.

Deși în conformitate cu art. 18—21 din legea dela 2 Septembrie 1920 ministerul de război era obligat să îngrijească și să completeze el, prin serviciul său contencios, toate actele pentru pensie ale urmașilor celor morți în război, mă lasă pe mine singură, femeie săracă cu trei copii minori, să alerg ani de zile la toate autoritățile, ca să culeg acte și să-mi câștig drepturile mele.

S'au pierdut serii întregi de acte și a trebuit să scot altele noi, pe care le-am depus cu o cerere la 4 Noembrie 1924, către Cercul de recrutare Tulcea, care le-a ținut pe loc, pentru ca în sfârșit, printr'o nouă petiție din 28 Octombrie 1925, să mă adresez direct la Comisia Regională din Galați.

Această comisie, prin decizia nr. 295 din 1927 îmi respinge cererea ca tardivă în baza art. 36 din legea din 2 Septembrie 1920.

Am făcut apel la Comis. Centr. de pensii, care prin dec. nr. 1469 din 1928 îmi respinge apelul în baza art. 36 din legea din 1920 și art. 84 din legea generală de pensii din 1925, adică n'ăși fi depus cererea de pensionare cu toate actele necesare în termenul prevăzut de art. 36 din legea dela 2 Septembrie 1920.

Am declarat recurs contra deciziei nr. 1469 din 1928 a Comisiei Centrale de Pensii pe următorul motiv de casare:

Exces de putere, violarea și greșita interpretare a art. 21 și 36 din legea dela 2 Septembrie 1920, a art. 84 din legea generală de pensii din 1925.

Adică, considerând că cererea mea adresată Ministerului de război în 1920, în termenul legal, urma să fie completată cu toate actele ce cădea în sarcina Ministerului care prin cercetările și investigațiile ce numai el le putea face prin organele sale, putea să le întocmească și dosarul astfel format, să-l înainteze prin serviciul de contencios la Ministerul de finanțe, aceasta potrivit art. 19—21 din legea dela 2 Septembrie 1920; mai adăogăm iarăși, că nedepunerea actelor la timp, în special a foaiei matricole și a certificatului prin care se constată cauzele morții decedatului nostru soț și părinte se datorește numai Ministerului de război, care era obligat de lege să le întocmească.

Curtea de casație secția 5-a, judecând recursul nostru, îl admite și statomnește prin decizia nr. 597 din 1930, că: recurenta a făcut diligențele necesare pentru înscrierea sa la pensiune, și obținerea actelor încă din anul 1919—1920 și deci întârzierea se datorește Ministerului de război, care sezisat printr'o cerere, era obligat prin art. 19 și 21 din legea dela 2 Septembrie 1920, de a elibera, pe baza relațiilor date de autoritățile militare și investigațiilor făcute, certificatele trebuitoare și care le va transmite Ministerului de finanțe.

Iar respingând cererea recurentei pe motiv că actele n'au fost depuse în termen, face o greșită interpretare a art. 19 și 21 din legea dela 1920, căci depunerea actelor era în funcție de diligența Ministerului de război, care a fost sezisat de recurentă și deci obligată a le depune.

Venind apelul din nou în judecata Curții de Conturi secții unite, prin decizia nr. 54 din 1932, deși Curtea constată în fapt că cererea mea de pensionare este introdusă încă din anul 1920, totuși îmi respinge apelul pentru același motiv pentru care mi s'a mai respins odată la Comisia Centrală de Pensii prin decizia nr. 1469 din 1928, adică pe motiv că actele în sprijinul cererii mele au fost produse după expirarea termenului prevăzut de art. 36 din legea din 1920, adică după

doi ani dela trecerea armatei pe picior de pace și că din dispozițiunile art. 19—21 din acea lege mai rezultă că Ministerul de război ar avea obligațiunea să procure actele necesare celor interesați, prin serviciul de contencios și să le transmită Ministerului de finanțe.

1) Judecând astfel, instanța de fond comite mai întâi un exces de putere, pentru că îmi respinge apelul pe un motiv care a fost pus din oficiu, care nu este de ordine publică și care nici nu a fost pus în discuția părților în ședința publică, pentru ca părțile să-și prezinte obiecțiunile lor.

Pe de altă parte, Curtea de Conturi, respingând apelul, pe lângă că violează principiul autorității lucrului judecat, de oarece această chestiune a fost tranșată definitiv prin decizia nr. 597 din 1930 a Curții de Casație secția III-a, dar adoptând această soluție, Curtea violează și dă o greșită interpretare art. 18—21 din legea dela 2 Septembrie 1920 și art. 4, 16—50 din regulamentul ei, dând și o greșită interpretare art. 36 din lege, de oarece prin art. 21 se prevede că toate cererile de înscriere la pensiune ale urmașilor celor morți în timpul și din cauza războiului, trebuiesc adresate Ministerului de război, care va îngriji, prin serviciul său de contencios, să completeze actele cerute de lege și să înainteze apoi dosarul la Ministerul de finanțe.

Condiția esențială prevăzută de art. 21 combinat cu art. 36 din legea dela 2 Septembrie 1920 este ca cererea de înscriere la pensiune însoțită de actele de care dispune partea și care stau în puterile părții interesate să le procure, să fie depuse la Ministerul de război cel mai târziu în termen de doi ani dela trecerea armatei pe picior de pace, adică până la 1 Aprilie 1923.

Art. 4 și 18 din regulament, chiar precizează că atunci când cel care a luat parte în războiul pentru întregirea neamului a murit din cauza unei boale datorite evenimentelor războiului neconstată încă, urmașii lui vor cere mai întâi să se constate cauzele și împrejurările boalei și ale morții și apoi se vor depune actele prevăzute de art. 16.

Iar constatarea depinde de organele Ministerului de război, astfel că dispozițiunile art. 36 din lege trebuiesc interpretate numai în coroborare cu dispozițiunile art. 19—21 din lege și art. 4, 16-50 din regulament. Ori, atât foaia matricolă, cât și certificatul prin care se constată cauzele morții, au fost întocmite de Ministerul de război și depuse după această dată și în consecință numai printr'o greșită interpretare a art. 36, deduce Curtea de fond că dreptul de înscriere la pensiune s'ar fi prescris.

Este de observat, însă, că intenția legiuitorului din 1920 a fost ca să facă toate înlesnirile victimilor războiului, pentru ca să-și poată câpăta drepturile la pensie, simplificând cât mai mult formalitățile și înlesnind părților procurarea și întocmirea actelor în special a acelor acte care depindeau de autoritățile militare, dând această sarcină serviciului de contencios din Ministerul de război, așa cum prevede art. 21 din lege și cum se explică prin art. 4, 16—50 din regulamentul ei, căci nimeni, nici o persoană particulară n'ar fi putut întocmi acte oficiale, cum e foaia matricolă și certificatul de constatare a cauzelor morții, decât numai însuși Ministerul, de oarece numai el putea ordona să se facă investigațiile și cercetările respective la corpurile de trupă, și constatările cauzelor și împrejurările boalei și ale morții, prin comisiile medico-militare respective.

De aceea se și spune în lege și în regulament că numai după ce Ministerul va întocmi aceste acte se vor depune și restul actelor prevăzute de art. 16 din regulament și apoi dosarul completat cu toate aceste acte se înaintează de Ministerul de război la Ministerul de finanțe.

Iar, dacă în art. 36 se prevede că cererea de pensionare însoțită de toate actele necesare să fie introduse în termen, aceasta se subînțelege că trebuiesc depuse actele care depinde, în special, de partea interesată, ca să le procure, prin pro-

prile ei mijloace, cum sunt actele de stare civilă, de identitate, etc.

Foia matricolă și certificatul constatator al cauzelor morții, sunt acte care cad în competența și obligațiunea Ministerului de război să le întocmească, astfel că eu, făcând toate diligențele necesare de a introduce cererea în termen, împreună cu actele necesare care cădeau în putința mea a le procura, nu mi se poate imputa mie nici o culpă pentru procurarea celorlalte acte care cădeau în sarcina Ministerului de război și deci, nu mi se poate aplica nici prescripția prevăzută de art. 36 din lege, care nu poate fi interpretat și aplicat decât numai coroborat cu art. 18—21 din lege și 4, 16—30 din regulament.

Este suficient deci, ca numai cererea să fie introdusă în termen, pentru ca dreptul meu de pensie să nu fie prescris, așa cum de altfel se arată în art. 19 din lege și art. 4 din regulament și cum de altfel a stabilit și Înalta Curte de Casație printr-o jurisprudență (a se vedea deciziunile nr. 139 din 1929 și nr. 597 din 1930 ale Înaltei Curți de Casație secția III-a).

Având în vedere deciziunea supusă recursului, cum și celelalte acte din dosar, din care rezultă că, recurenta văduva Ecaterina Popa, făcând cerere de înscriere la pensie de pe urma sotului său Cristache Popa, mort în timpul războiului ca mobilizat pe un remorcher, Comisiunea Regională Galați, a respins această cerere, pe motiv că recurenta nu ar fi depus petițiunea și actele necesare pe temeiul prescris de art. 36 al legii pensiilor din 2 Septembrie 1920, text care prevede că drepturile la pensie pentru urmașii celor morți în timpul și din cauza războiului se prescrie dacă în termen de 2 ani dela trecerea armatei pe picior de pace — adică dela 1 Aprilie 1921 până la 1 Aprilie 1923 — cel interesat nu va fi depus cererea de înscriere și actele necesare;

Că, Ecaterina Popa declarând apel, Comisiunea centrală de pensii, prin deciziunea nr. 1469 din 1928, i-a respins apelul adoptând motivele primei instanțe, deciziune care la rândul său fiind atacată cu recurs, această Înalță Curte s. III-a, a admis recursul prin deciziunea nr. 597 din 1930, a casat hotărârea Comisiunii Centrale de Pensii și a trimis afacerea spre o nouă judecare Înaltei Curți de Conturi, soluțiune la care ajunge pe baza stabilirii în fapt, că recurenta a făcut diligențele necesare pentru înscrierea la pensie și obținerea actelor necesare încă din anul 1919—1920 și că întârzierea se datorește Ministerului de război, care fiind sesizat printr-o cerere în vedere obținerii actului constatator al morții sotului, era obligat prin art. 19 și 21 din legea din 2 Septembrie 1920 de a elibera pe baza relațiilor date de autoritățile militare și investigațiilor făcute, certificatele trebuitoare.

Că, Înalta Curte de Conturi în Secțiunile Unite, sesizată fiind cu judecarea din nou a apelului, prin deciziunea cu nr. 54 din 1932, respinge apelul ca nefondat, pe motiv că din actele de la dosar ar rezultă că Ecaterina Popa a făcut cerere la pensie încă din anul 1920, totuși actele în sprijinul cererii sale le-a produs după expirarea termenului prevăzut de art. 36 din legea dela 2 Septembrie 1920; că — mai arată Curtea din dispozițiunile art. 19 și 21 ale acestei legi privitoare la constatarea morții (sau infirmității), nu rezultă că Ministerul de război avea obligația să elibereze certificatele necesare celor interesați, ci numai că prin biroul său special să stea la dispoziția acestora și că deci simpla cerere a apelantei, introdusă la Ministerul de război, nu o scutea de obligația de a

continua diligențele pentru a obține la timp actele necesare; că, în ce privește susținerea că durata lichidării pensiunilor de război ar fi prelungite până la 1 Aprilie 1925, această dispoziție privește gradele inferioare pensionabile în baza legii I. O. V., nu ca în speță, fiind vorba de o pensie pretinsă în baza dispozițiilor privitoare la ofițeri;

Că, în contra acestei deciziuni, Ecaterina Popa a declarat recursul de față, susținând prin motivul I de casare, în esență, că hotărînd astfel, Înalta Curte de Conturi a comis un exces de putere, o violare și o greșită interpretare a dispozițiilor art. 18—21 și 36 din legea dela 2 Septembrie 1920 și 4, 16—30 din regulamentul ei, întrucât, potrivit acestor texte de lege, partea ce a făcut o cerere de pensionare e obligată a depune în termenul de 2 ani de zile cererea însoțită de actele de care ea dispune și care stau în puterea ei să le procure, iar nu și acelea, ca în speță, actul constatator al morții sotului, a cărei constatare intră în căderea Ministerului de război.

Considerând că, potrivit dispozițiilor art. 36 din legea privitoare la pensii, celor cari au luat parte în războiul pentru întregirea neamului, din 2 Septembrie 1920, drepturile la pensie pentru infirmități dobândite în timpul și din cauza evenimentelor acestui război, precum și dreptul la pensie al urmașilor celor morți din aceleași cauze, sunt prescrise, dacă în termen de 2 ani dela trecerea armatei pe picior de pace (1 Aprilie 1921), nu se va fi depus de către cel interesat cererea de înscriere la pensie la Ministerul de război și dacă în același interval de timp, cel interesat nu va depune toate actele necesare, pentru înscrierea sa la pensie;

Considerând că, aceiași lege, prin art. 19, alin. 2, prevede că constatările administrative în cazuri de moarte și caracterizarea acestora din punctul de vedere al aplicării legii, se vor face prin certificate eliberate de Ministerul de război, pe baza relațiilor date de autoritățile militare și a investigațiilor ce ele vor face; iar art. 21 dispune de asemenea, că pentru întocmirea actelor necesare înscrierilor la pensie în baza prezentei legi și pentru darea cuvenitelor instrucțiuni în acest scop, toate cererile de înscriere la pensie se vor adresa Ministerului de război, care prin biroul special ce se va înființa la serviciul contencios, va da toate deslușirile celor interesați, precum și autorităților pentru formarea sau completarea actelor cari se vor transmite Ministerului de finanțe.

Considerând că, din dispozițiunile de mai sus, rezultă că, legiuitorul dela 1920, dintr'un spirit de protecțiune și de favoare pentru cei cari au luptat în războiul pentru întregirea neamului și pentru urmașii celor morți în acest război, dat fiind și greutatea și chiar imposibilitatea de a se procura de cei interesați toate actele necesare pensionării, a derogat dela regulile prescrise de legea de pensii ordinară și a prevăzut ca toate cererile de înscriere la pensie să se adreseze nu Ministerului de finanțe, ci Ministerului de război, care printr'un birou special să îngrijească a se completa toate actele necesare urmând apoi ca acesta să le transmită Ministerului de finanțe.

Că, deci, dispozițiunile art. 36 mai sus arătate, care ar părea că decade pe partea petiționară, dacă în timpul de 2 ani n'a depus odată cu cererea și toate actele necesare înscrierii la pensie, nu poate fi interpretat decât punându-se de acord cu celelalte dispozițiuni cuprinse în art. 19 și 21, adică în sensul că partea va fi datoare să depună înăuntrul termenului

de doi ani cererea cu actele necesare de care ea a dispus și care i-au stat ei în putință de a și le procura, iar nu și acelea cari intrau în căderea și posibilitatea organelor militare a le confecționa prin biroul special înființat pe lângă serviciul contencios, cum se exprimă textele de lege menționate.

Considerând că această interpretare rezultă și din regulamentul legii din 2 Septembrie 1920, — care, departe de a cuprinde dispozițiuni contra legii, nu face decât să o explice — și care, după ce prevede prin art. 4 că cererile de pensii însoțite de actele arătate de acest regulament, se adresează Ministerului de război, serviciul contencios, care dispunând completarea lor prin serviciile și autoritățile în drept, le transmite Ministerului de finanțe, — mai departe, prin art. 16, în enumerarea ce face cu privire la actele necesare pentru înscrierea la pensie a urmașilor celor morți în război, la litera g, prevede și un certificat al Ministerului de război (serviciul contencios), constatând cauzele și împrejurările cari au provocat moartea soțului sau tatălui și gradul ce avea defunctul în momentul decesului, caracterizând dacă acel deces se datorește sau nu evenimentelor războiului și care constatare va fi făcută după documentele războiului aflate la corpul sau serviciul unde a servit defunctul, iar în lipsa acestor documente, după cercetările ce se vor face, luându-se de bază declarațiile camarazilor sau ale acelora ce cunosc împrejurările și cauzele decesului; cu alte cuvinte, un act care nu putea intra în căderea decât a Ministerului de război a-l confecționa, iar nu părții, căreia, în caz de neproducerea lui la timp, nu i se poate face nici o vină și a o considera decăzută din dreptul de a mai reclama pensunea cuvenită, astfel cum ar părea că se exprimă art. 36 din lege.

Având în vedere că, în spetă, fiind necontestat că recurenta adresase Ministerului de război atât cererea înscrierii la pensie, cât și actele necesare și care îi incumbă ei a le procura, înăuntrul termenului de 2 ani prevăzut de art. 36 din legea de pensii din 2 Septembrie 1920, faptul că nu depusese în același termen de 2 ani și actul constatator al decesului soțului său, nu putea atrage decăderea pentru parte dela dreptul de înscriere la pensie, acest act, după cum s'a arătat, față de textele legii, intrând în căderea exclusivă a Ministerului de război a-l confecționa și în care scop se intervenise chiar de către petiționară.

Că, deci, Curtea de Conturi respingând apelul recurentului, tocmai pe motivul că întrucât n'a depus toate actele înăuntrul termenului de 2 ani, se consideră prescris dreptul său de înscriere la pensie, a violat textele de lege mai sus arătate, astfel că din acest punct de vedere motivul de casare urmează a fi privit ca nefondat, a se admite recursul și a se casă hotărîrea pronunțată în cauză, afacerea urmând a fi trimisă aceleiași instanțe spre a proceda la o nouă judecare.

Pentru aceste motive, admite recursul și casează cu trimitere.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 17 Ianuarie 1934

Președenția d-lui AL. IUCA, Președinte

Ministerul de Interne cu Banca Populară „Agricultorul”

Decizia nr. 49. Dosar nr. 1792/931

Chirii. Statul-chiriaș. Neplată. Acțiune în reziliere și evacuare. Dacă se pot aplica dispozițiunile legii

pentru reglementarea datoriilor anterioare exercitiului 1932? Soluție negativă.

Dispozițiunile legii pentru reglementarea lichidării datoriilor arierate ale Statului anterioare exercitiului 1932 nu se pot extinde la raporturile dintre proprietari și Statul chiriaș pentru neplata chiriilor datorate.

Curtea,

Asupra recursului introdus de Ministerul de Interne în contra sentinței nr. 240 din 1933, dată de tribunalul Cahul;

Având în vedere motivele de casare:

Violarea art. 1 din legea pentru reglementarea lichidării datoriilor arierate ale Statului anterioare exercitiului 1932, publicată în Monitorul Oficial nr. 83 din 8 Aprilie 1933 și a art. 12 din legea pentru modificarea și prelungirea legii privitoare la regulul excepțional al raporturilor dintre proprietari și chiriași din 7 Aprilie 1932, publicată în Monitorul Oficial nr. 88 din 14 Aprilie 1933 și exces de putere.

Prin exces de putere tribunalul ne respinge cererea de a ni se acorda un termen pentru a face dovada plății chiriei.

Chiar în cazul când chiria nu ar fi fost achitată și fiind referitoare la exercitiul bugetar al anului 1931, urma a fi lichidată conform legii pentru reglementarea datoriilor arierate ale Statului ceea ce exclude posibilitatea de reziliere a contractului pentru motiv de neplată.

În orice caz evacuarea nu putea să fie ordonată pe data de 17 Iulie 1934, ci 26 Octombrie 1933, conform legii din 14 Aprilie 1933.

Având în vedere sentința atacată cu recursul din care rezultă că intimata Banca Populară „Agricultorul” din Bădicu, județul Cahul, a chemat în judecată pe recurent, Ministerul de Interne, spre a se declara reziliat, pentru neplata chiriei la termen, contractul prin care acesta a luat cu chirie dela numita bancă imobilul ei, în care este instalat postul de jandarmi din acea comună; și, ca consecință, a cerut evacuarea imobilului de către minister și obligarea lui la plata chiriei cuvenite pe anii 1931 și 1932 în sumă de 8.800 lei, plus chiria pe anul 1933, socotită la prețul de 367 lei lunar dela 1 Ianuarie și până la evacuare;

Ambele instanțe de fond au admis acțiunea și spre a hotărî astfel tribunalul, ca instanță de apel — prin sentința atacată cu recurs — a adoptat în totul motivele de drept și de fapt ale hotărîrii primei instanțe, care a constatat, din actele dela dosar și somatia corpului de portărie al tribunalului Cahul cu nr. 1882 din 1932, că recurentul n'a plătit chiria datorită intimatei nici pentru anul 1931 și nici pentru 1932, pentru când contractul de închiriere a fost prelungit de comun acord; că — zice tribunalul — această neplată îndreptățește pe parte să ceară, potrivit art. 1429 și 1439, alin. 3 c. civ. și art. 3 din legea proprietarilor, rezilierea contractului, evacuarea imobilului și obligarea chiriasului la plata chiriei datorite până la evacuare;

Având în vedere că înaintea instanței de fond ministerul recurent a invocat legea pentru plata arierațelor Statului, pretinzând că potrivit acestei legi el este încă în termen a achita chiria pretinsă de intimată; totodată a cerut și un termen înăuntrul căruia să facă plata chiriei pretinse prin acțiune;

Că instanța de apel a înlăturat această cerere pe motiv că partea principală a acțiunii fiind evacuarea, această lege nu ar putea fi aplicabilă decât pentru creanța isvorită din chirie, iar nu și în ce privește eva-

cuarea; și că această lege fiind referitoare la datoriile provenind din exercițiile anterioare anului 1932, rămasă neachitată, nu poate fi aplicată în speță întrucât se cere chiria datorată și pe anii 1932 și 1933; iar în ce privește termenul de grație cerut de recurent, tribunalul îl respinge pe motiv că chiar dacă ar fi admisibil în materie de legea proprietarilor, el nu poate fi acordat întrucât ratele de chirie neplătite de intimat sunt datorite de aproape 3 ani;

Având în vedere că prin motivele de casare se pretinde că tribunalul respingând cererea recurente de a i se acorda un termen de grație spre a face plata chiriei ar fi comis un exces de putere; că ar fi violat art. I din legea pentru reglementarea lichidării datoriilor arierate ale Statului anterioare exercitiului 1932, întrucât n'a ținut seama de faptul că chiria urmând a fi lichidată conform acestei legi, nu era cazul a se rezilia contractul pentru neplata ei; că ar fi violat art. 12 din legea din 14 Aprilie 1933 pentru modificarea și prelungirea legii privitoare la regimul excepțional al raporturilor dintre proprietari și chiriași din 1 Aprilie 1932, întrucât n'a ținut seama că potrivit acestei legi recurentul nu putea fi evacuat la 17 Iunie 1933, ci la 24 Octombrie 1933;

Considerând că chestiunea de a se ști dacă este sau nu cazul a se acorda după circumstanțe un termen de grație părții contractante față de care s'a cerut rezilierea contractului, pentru îndeplinirea angajamentului ei, este o chestiune de fapt și de suverană apreciere a instanțelor de fond;

Considerând că instanța de fond constatând că ratele de chirie neplătite de recurent sunt datorate de aproape 3 ani, a putut, apreciind această circumstanță, să respingă cererea recurentului de a i se acorda un termen de grație, fără ca prin aceasta să comită un exces de putere;

Considerând că dispozițiunile din legea pentru reglementarea lichidării datoriilor arierate ale Statului anterioare exercitiului 1932 sunt referitoare numai la modalitatea de plată a acestor datorii, nu și la reglementarea raporturilor dintre proprietari și Statul chiriei, în caz de neplata chiriei la termenul prevăzut în contract a chiriilor datorite;

Că, astfel fiind, tribunalul a putut să înlăture anărarea recurentului bazată pe această lege, fără să violeze art. I din lege vizat prin motivul de casare;

Considerând că în ce privește ultima parte din motivul de casare bazată pe violarea dispozițiilor art. 12 din legea chiriilor din 7 Aprilie 1932 se constată, din ultimile concluziuni puse de părți în sedinta dela 17 Iunie 1933, că recurentul a invocat dispozițiunile cuprinse în legea chiriilor din 1932, dar numai în ce privește competența, pretinzând că conform acestei legi acțiunile pentru neplata chiriei se iudecă de tribunal în primă instanță;

Că dacă este adevărat că recurentul, prin concluziunile scrise prezentate grefierului tribunalului, susține că evacuarea nu se putea face decât la 26 Octombrie 1933, această apărare însă nu se constată a fi fost făcută și în concluziile orale;

Că dar această chestiune nefiind ridicată înaintea instanței de fond și neinteresând ordinea publică nu poate fi adusă pentru prima oară înaintea Inaltei Curți;

Că dar și această ultimă parte a motivului de casare fiind neîntemeiată recursul urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 1 Martie 1934

Președinția d-lui S. TIPEI consilier

Primăria Municipiului București și a. cu Elisabeta G. Știrbei

Decizia nr. 461 Dosar nr. 159/934

Expropriere. Primărie. Luarea cu forța a unei porțiuni de teren pentru lărgirea străzii mai înainte de a proceda la îndeplinirea formalităților de expropriere. Delict civil. Prejudiciu. Lipsă de folosința terenului până la fixarea prețului, nu lipsă de folosința capitalului fixat mai târziu. Daune.

Când autoritatea municipală ia cu forța o porțiune de teren dintr-o proprietate privată, pentru lărgirea unei străzi, mai înainte de a proceda la îndeplinirea formalităților de expropriere, comite un delict civil care îi angajează responsabilitatea de a plăti daune, pe baza art. 998 c. civil, pentru prejudiciul cauzat proprietarului prin lipsa de folosință a terenului, iar nu obligația de a plăti dobânzi la o sumă de bani pe care nu o datora la acea epocă și care s'a fixat mai târziu, după îndeplinirea formalităților de expropriere.

S'a ascultat recurentele primăria Municipiului București și primăria Sectorului I Galben București prin av. Cruțescu și intimatele Elisabeta G. Știrbei, Sanda G. Cantacuzino și Marina G. Știrbei, prin av. N. Papadat.

Curtea,

Asupra recursului făcut de primăria Municipiului București și primăria sectorului I Galben din municipiul București, contra deciziunii Curții de apel București secția III-a, nr. 275 din 1933.

Având în vedere deciziunea atacată cu recurs din care rezultă că intimata Elisabeta G. Știrbei, Marina G. Știrbei și Sanda Cantacuzino au chemat în judecată pe recurente cerând să fie obligate a le plăti solidar 817.500 lei daune sau dobânzi la suma de lei 1.635.000 pentru timpul dela 1 Noembrie 1925 până la 1 Noembrie 1930, iar dela această dată dobânzi legale de 10 la sută la capitalul de 1.635.000 lei ce li se datorește ca preț al exproprierei unei porțiuni de teren, proprietatea lor din București calea Victoriei 109, ce le-a fost luat de recurente cu forța;

Că această deciziune a fost casată prin deciziunea Inaltei Curți s. I-a nr. 281 din 1933 și procesul fiind din nou judecat după trimitere de secțiunea III-a a Curții de apel, prin deciziunea atacată cu recurs, recurentele au fost obligate să plătească solidar drept daune, procente legale la suma de 1.635.000 lei cu începere dela 1 Noembrie 1925 până la achitare;

Că pentru a da această soluțiune, Curtea de fond constată că la 1 Noembrie 1925 primăriile recurente, au luat cu forța din folosința intimatelor suprafața de 157 m. p. din proprietatea lor, pentru lărgirea străzii, distrugând și grilajul cu care terenul era împrejmuit; că mai târziu, terenul a fost expropriat prin deciziunea Curții de apel secția II-a nr. 3 din 1929 și s'a fixat ca indemnizație pentru acest teren și grilaj, suma de 1.635.000 lei care nu s'a plătit nici până azi; că din combinația art. 17 din Constituție art. 20 și 37 din legea de expropriere reiese că hotărârea de expropriere privează pe expropriat numai de proprietate, lăsându-i posesiunea imobilului până la plata indemnizației; că de aici urmează că dacă autoritatea expropriantă a intrat în posesiunea imobilului înainte de plata prețului exproprierei, expropriatul are dreptul de a pretinde daune pentru lipsa de folosință; că

primăriile intrând cu forța în posesiunea bunului expropriat încă dela 1 Noembrie 1925, cu toate protestele ce i s'au adresat, au comis un quasi-delicț generator de daune care constau în lipsa folosinței capitalului de 1.635.000 lei care trebuia să se plătească intimatelor la 1 Noembrie 1925; că fiind vorba de o sumă de bani, în conformitate cu dispoz. art. 1088 c. c., daunele echivalează cu dobânda legală la capitalul de mai sus, cu începere dela 1 Noembrie 1925 — când suma trebuia plătită integral — și până la efectivă achitare, recurențele rămânând să plătească aceste daune în mod solidar potrivit art. 1003 combinat cu 1039 c. c.

Văzând motivul I de casare:

Exces de putere, nemotivare.

Curtea de Casație, s. I-a prin decizia nr. 281 din 1933 califică încorporarea terenului reclamanților drept un quasi-delicț și decide că instanța de fond a comis o omisiune esențială și un exces de putere, când pentru a aprecia prejudiciul suferit, se mărginește a constata că terenul încorporat la stradă nu era producător de venituri, fără a examina și valoarea terenului cum și data încorporării.

Curtea de apel, după casare, conformându-se deciziei instanțelor supreme, consideră deasemenea încorporarea terenului drept quasi-delicț, dar în loc de a trage consecința logică a acestei calificări și de a cerceta daunele pricinuite în conformitate cu principiile dreptului civil în materia daunelor quasi-delicțuale și cu indicațiile date de Înalta Curte, decide fără nici o motivare că prejudiciul suferit constă în procentele legale la suma reprezentând valoarea terenului și condamnă Primăria la plata acestor sume, dela data încorporării terenului.

Ori, în materie de daune quasi-delicțuale este de principiu mai întâi că ele trebuie să fie o consecință necesară a faptului care constituie delicțul sau quasi-delicțul și în al doilea rând prejudiciul trebuie să fie dovedit.

Procentele capitalului reprezentând valoarea terenului nu constituiesc însă o consecință a depozitării și reclamanții nu au dovedit că dacă Primăria nu ar fi încorporat terenul ei ar fi beneficiat de un venit egal cu aceste procente.

Acest venit ar fi fost numai ipotetic în cazul în care Primăria ar fi adoptat calea exproprierii, dar daunele nu pot fi calculate după beneficiul ipotetic, ci după pierderea necesară provocată de actul care constituie quasi-delicțul.

Judecând astfel, Curtea de apel confundă daunele delicțuale cu daunele moratorii în obligațiile de sume de bani, violează art. 998 și 1088 cod civil și comite un exces de putere și nemotivare.

Având în vedere că prin motivul I de casare se pretinde că instanța de trimitere a confundat daunele delicțuale cu cele moratorii în obligațiunile privitoare la sume de bani, a violat art. 998 și 1088 c. c. și a comis un exces de putere și nemotivare deoarece daunele fiind consecința delicțului civil săvârșit de recurențe prin încorporare cu forța a unui teren ce aparținea intimatelor, ele trebuiau fixate în raport cu lipsa de folosință a terenului, iar nu acordate sub formă de procente legale la suma de lei 1.635.000;

Considerând că instanța de trimitere după ce constată că primăriile recurențe mai înainte de a proceda la îndeplinirea formalităților de expropriere — indemnizația de expropriere fiind fixată definitiv abia prin deciziunea Curții de apel s. II-a nr. 3 din 1929 — a luat cu forța, — la 1 Noembrie 1925, o porțiune de teren din proprietatea intimatelor pentru lărgirea

străzii distrugând cu această ocaziune și grilajul împrejmuitoare și după ce recunoaște că autoritatea expropriantă care intră în posesiunea imobilului mai înainte de a plăti prețul, răspunde — conform art. 17 din Constituție combinat cu art. 20 și 37 din legea de expropriere — de daune pentru lipsa de folosință, conchide că faptul recurențelor constituie un delicț generator de daune, prin aceea că intimatelor au fost private de folosința capitalului de 1.635.000 lei care trebuia să li se plătească la 1 Noembrie 1925 și la care li se cuvin dobânzi legale în baza art. 1088 c. p. până la achitare;

Considerând însă că atare concluziune este greșită, întrucât prejudiciul cauzat intimatelor prin delicțul comis de recurența atunci când acestea au luat cu forța terenul din proprietatea intimatelor, consistă în aceea că intimatelor au fost lipsite de folosința acelui teren pe timpul dela 1 Noembrie 1925 — 1 Noembrie 1930, iar nu că intimatelor ar fi fost private de folosința capitalului de 1.635.000 lei care la data de 1 Noembrie 1925 nu numai că nu era exigibil, dar nici nu putea intra în discuțiune, prețul de expropriere fiind fixat tocmai în 1929;

Că, prin urmare, în ce privește daunele pentru perioada de timp sus arătată, răspunderea recurențelor fiind angajată conform art. 998 c. c., acestea erau ținute să despăgubească pe intimatelor pentru prejudiciul ce le-au adus prin lipsa lor de folosință a terenului și nici decum obligate să plătească dobânzi la o sumă de bani pe care nu o datorau la acea epocă;

Că dacă este exact că valoarea terenului astfel cum a fost stabilită de justiție, constituie în speță cel mai sigur criteriu de apreciere în vederea fixării daunelor cuvenite intimatelor pentru lipsa de folosință, putând deci să se acorde ca daune o sumă, care să nu fie mai mică decât dobânzile sumei ce reprezenta valoarea terenului — în nici un caz însă Curtea nu era îndreptățită să oblige pe recurențe la plata unor dobânzi ca sancțiune a neexecutării unei obligațiuni ce ar avea ca obiect o sumă de bani, atâta timp cât pretențiunea intimatelor nu avea ca temei o creanță care să justifice aplicarea art. 1088 c. c., ci se întemeia pe un delicț civil;

Că așa dar, motivul I de casare este întemeiat și întrucât prin admiterea acestui motiv, devine inutil a mai examina motivul II de casare prin care recurențele critică și pe alte considerațiuni soluțiunea Curții referitoare la acordarea procentelor pentru timpul dela 1 Noembrie 1925 și până la data introducerii acțiunii — 1 Noembrie 1930 — urmează că recursul să fie admis, trimițându-se afacerea înaintea aceleiași instanțe pentru o nouă judecată.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. V-a

Audiența dela 14 Martie 1934

Președinția d-lui ALEX. COSTIN, Președinte

Simion Bucurenciu prim av. Diaculescu cu Banca Vulturul prim av. Alex. Velescu și Al. Popescu

Deciziunea comercială Nr 56

Apel. Achiesare. Plata parțială. Amenintare cu sechestru asigurător. Lipsa de seriozitate. Inadmisibilitate a apelului.

Debitorul apelant care a exercitat plata voluntară fără nicio rezervă, prin acest act al său efectuat nesi-

lit de nimeni, a consimțit la confirmarea datoriei și a achiesat în condițiuni de a nu mai putea discuta creanța în viitor.

Curtea,

Asupra apelului introdus de Simion Bucurenciu, în contra sentinței Nr. 100 din 1931 a Trib. Dâmbovița, secția II-a prin care s'a admis acțiunea intentată de Societatea Cooperativă de Credit și Economie „Vulturul” din Târgoviște și apelantul a fost obligat ca girant să plătească suma de 245.000 lei societății.

Având în vedere actele din dosarul cauzei și concluziile părților;

Având în vedere că în fapt se constată următoarele; Societatea Cooperativă de Credit și Economie „Vulturul” cu sediul în Târgoviște reprezentată prin împuterniciii săi, a chemat în judecată înaintea Tribunalului Dâmbovița, Secția II-a pe Agripina Ionescu, farmacistă în calitate de emitent și pe Maior Duda și Simion Bucurenciu ca giranți, pentru a fi obligați în mod solidar să plătească suma de lei 245.000 ce datorează cu o cambie exigibilă și protestată;

Tribunalul, prin sentința comercială Nr. 100 din 1931, a admis acțiunea și a obligat pe părți în baza cambiei să plătească suma cerută de reclamantă; contra acestei sentințe s'a declarat apel de girantul Simion Bucurenciu și emitentul Agripina Ionescu, care și-a retras apelul prin jurnalul dela 10 Octombrie 1931;

Având în vedere că înaintea Curții de apel din partea intimatelor s'a ridicat incidentul de inadmisibilitate a apelului deoarece apelantul Simion Bucurenciu a executat în parte sentința apelată și în conformitate cu art. 317 pr. civ., nu mai putea face apel, fiindcă a achiesat la hotărârea apelată; că în ce privește dovezile care s'au făcut cu martori de apelant, asupra faptului că a fost silit la această plată, intimata susține că aceste dovezi n'au putut stabili afirmațiunile apelantului;

Având în vedere că apelantul recunoaște că a plătit suma de lei 100.000 din suma la care a fost obligat de tribunal prin sentința apelată, însă această plată n'a fost achitată de bună voie ci a fost forțat la aceasta, deoarece amenințarea s'a tradus prin faptul că s'a dus cu portărelul la magazinul său și a încercat să-i aplice un sechestrul ordonat de tribunal;

Având în vedere că pentru apelant s'a admis de Curte prin procesul-verbal din 21 Noiembrie 1931 proba cu martori pentru a stabili că plata a făcut-o fiind constrâns, iar martorii propuși s'au audiat la 3 Februarie 1932 și din depozițiile cărora nu se constată cu precizie că asupra apelantului, s'a exercitat vre-o amenințare pentru a determina pe apelant să facă plata;

Având în vedere că sechestrul asigurător s'a cerut de reclamant la 16 Martie 1931, după data de 5 Martie 1931, când s'a intentat acțiunea, prin urmare înainte de pronunțarea sentinței tribunalului dela 16 Iunie 1931; că dacă După această dată se recunoaște că s'a executat voluntar plata dhestiunei vreunei măsuri de asigurare și amenințarea cu sechestrul și cu ridicata mărfii din prăvălie cum afirmă martorii că s'ar fi întâmplat, nu mai era posibilă așa că și această susținere a apelului se înlătură ca fără temei;

Considerând că întrucât debitorul apelant a executat plata voluntară fără nici o rezervă (art. 1167 c. c.) prin acest act al său efectuat nesilit de nimeni, a consimțit la confirmarea datoriei și a achiesat în condițiuni de a nu mai putea discuta creanța în viitor;

Că în această situațiune creată prin plată în baza sentinței pronunțate în contra apelantului ca girant în cambie, urmează să se aplice art. 317 pr. civ. care prevede că cel care execută de bună voie o hotărâre nu mai are dreptul de apel;

Că astfel fiind incidentul ridicat de intimata Societatea Cooperativă de Credit și Economie „Vulturul” de inadmisibilitatea apelului este întemeiat și urmează a-l admite și a se respinge ca atare apelul cu 1.000 lei cheltuieli de judecată, cât s'a apreciat de Curte.

Pentru aceste motive redactate de d. consilier Panaitescu, Curtea respinge apelul, etc.

(ss) Al. Costin, C. Panaitescu, Coman Negoescu.

Grefier, (ss) I. Gh. Ioniță.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. V-a

Audiența dela 29 Mai 1934

Președenția d-lui AL. COSTIN, Președinte

Ștefan Ciornei cu Soc. Compozitorilor Români

Deciziunea penală nr. 485. Dosar nr. 215/934

Proprietate literară și artistică. Orchestranți. Executarea unor bucăți muzicale străine fără autorizațiune. Restaurator. Responsabilitate. Art. 21, 22 și 48 legea proprietății literare și artistice din 28 Iunie 1932.

Executarea de către niste orchestranți a unor bucăți muzicale străine fără autorizațiunea autorilor constituie o contravențiune pedepsită de art. 21, 22 și 48 legea proprietății literare și artistice. Este pasibil de această infracțiune și cel care înlesnește această executare în public, cum este în speță, patronul unui restaurant.

Curtea,

Asupra apelului declarat de inculpatul Ștefan Ciornei din Focșani, str. Primăverei, nr. 2, în contra sentinței nr. 508 din 1933, a Trib. Ilfov, secția V-a c. c.

Având în vedere actele dela dosar și concluziile ambelor părți;

Având în vedere că prin sentința pronunțată Trib. Ilfov a condamnat pe inculpatul pentru faptul prevăzut de art. 2, 11, 21 și 22 și pedepsit de art. 48 din legea proprietății literare și artistice la 500 lei amendă și 2000 lei despăgubiri civile, reclamantei Societatea Compozitorilor Români.

Având în vedere că în fapt se constată, că în contra inculpatului s'a deschis acțiune publică de parchetul tribunalului Ilfov pentru că la 8 Mai 1933, doi lăutari au executat în public bucăți muzicale compuse de trei compozitori străini; că această execuțiune s'a produs în restaurantul lui Ștefan Ciornei din Focșani, fără să aibă autorizațiunea cerută de legea proprietății literare și artistice.

Având în vedere că apelantul inculpat în apărarea sa și admiterea apelului, susține că nu trebuia să fie condamnat, întrucât orchestra nu a fost angajată de el, că are un restaurant modest și că atunci când i s'a dresat procesul-verbal de contravenție au venit în localul său 2 clienți cu 2 țigani; că din aceasta nu a profitat cu nimic, prin urmare el personal nu poate fi răspunzător și că faptul său intră în prevederile art. 23, alin. 2 din legea ce-i s'a aplicat.

Având în vedere că din partea Societății Compozitorilor Români prin reprezentantul ei, în concluziile orale și mai ales cele scrise, se dă o dezvoltare amănunțită asupra calității în Justiție și a convențiilor de reciprocitate care există între societăți, cu arătarea că fiecare societate are împuternicirea să apere și se perceapă pe teritoriul țării respective, drepturile membrilor; se face apoi o examinare a responsabilității persoanei, care atinge dreptul de proprietate artistică și că motivele invocate de apelant nu se pot lua în considerare, deoarece patronul este acela în sarcina căruia cade abaterea de a permite să se execute în localul său bucăți de muzică fără autorizație.

Având în vedere că în conformitate cu dispozițiunile art.

21 din legea asupra proprietății literare și artistice din 28 Iunie 1932, dreptul de proprietate asupra unei opere muzicale, cuprinde pentru compozitorul operei, dreptul de a exploată lucrarea sa cum prescrie legea pentru tipărire, punere în vânzare și prin executarea ei în public.

Că prin textul următor 22 legea determină ce se întâmplă când o persoană nu respectă dreptul de proprietate artistică asupra unei lucrări muzicale prin executarea ei în public, fără voia aceluia, care are proprietatea și folosința operei executată.

Că art. 23 din lege la care se referă apelantul nu se aplică în speță deoarece se vede că acestea sunt cazuri speciale exceptate dela regula generală, și că reproducerea sau executarea unor scene și bucăți din opere muzicale în anumite împrejurări în mod izolat, nu constituie o atingere a dreptului de proprietate artistică.

Având în vedere că în speță din procesul-verbal dresat de comisarul ajutor al chesturei de poliție Focșani, rezultă că, a găsit în localul de restaurant al inculpatului trei orchestranți cari au executat câteva bucăți străine muzicale, pentru care execuție a cerut proprietarului restaurantului să-i prezinte autorizația autorilor sau a reprezentanților lor, și că acesta n'a avut această autorizație.

Având în vedere că prin acest fapt inculpatul s'a făcut pasibil de pedeapsa din art. 48 din legea proprietății literare și artistice, pe care a aplicat-o Tribunalul.

Că în ce privește apărarea invocată de apelant că nu poate fi responsabil de ceea ce i se impută, întrucât nu se constată că orchestranții au fost angajați de el, acest motiv nu este fondat, legea face responsabil în principal, pe cel care înlesnește ca bucățile muzicale să se execute într'un local public, cum este restaurantul ce conduce inculpatul și în care cum afirmă comisarul, în acel moment se găseau la mese 8-10 persoane care consumau. Că dar aplicațiunea legii de tribunal, este bine făcută și deci se menține sentința pentru pedeapsă, urmând ca numai privitor la despăgubiri civile, Curtea apreciind să admită apelul în parte și să le reducă la suma de 500 lei.

Pentru aceste motive redactate de d. consilier C. Panaitescu, Curtea, în unire cu concluziunile d-lui procuror general, admite în parte apelul, reformează în parte sentința apelată, reduce despăgubirile civile și menține amenda.

Cu recurs.

(ss) *Al. Costin, C. Panaitescu, L. Popescu, Gh. Poltzer.*

NOTĂ. — Speța soluționată de Curtea de apel este următoarea: într'un restaurant modest din Focșani au venit trei lăutari, care au cântat unor mușterii niște bucăți muzicale străine, necăzute în patrimoniul public, și fără să poseadă autorizațiunea autorilor. S'a dresat proces de contravenție patronului restaurantului, care a fost condamnat de prima instanță, iar instanța de apel a respins apelul inculpatului, confirmând sentința primei instanțe.

Inculpatul în apel s'a apărat susținând, că el având un restaurant modest nu putea angaja o orchestră, că cei trei lăutari au fost aduși de niște clienți, că el nu a profitat nimic și că bucățile executate nu putea să știe dacă sunt sau nu protejate de lege, astfel că el nu poate fi făcut răspunzător.

Atât prima cât și instanța de apel, l'a condamnat pe temeiul că a înlesnit executarea în public a unor bucăți muzicale străine, fără să poseadă autorizațiunea autorilor. — cerută expres de art. 21 și 22 legea proprietății literare și artistice și pedepsit de art. 48.

Înainte de a vedea dacă soluțiunea este conformă legii, să vedem care sunt principiile statornicite de legea proprietății literare și artistice din 28 Iunie 1932.

Art. 21 din legea proprietății literare și artistice

care nu este decât aplicațiunea principiului general cuprins în art. 11, face o distincțiune netă între dreptul de publicare a operii și cel de reprezentare în materie de opere dramatice, muzicale și coreografice.

„Dreptul de publicare, zic comentatorii legii asupra proprietății literare și artistice d. Barbu I. Scondăcescu, d. D. I. Devesel și d. Const. N. Duma, este dreptul autorului de a reproduce opera sa prin imprimare pentru ca apoi s'o pună în vânzare, iar dreptul de reprezentare sau executare este dreptul de a o reproduce prin audițiune, executând-o în public” (pag. 139, sub art. 21).

Art. 22 stabilește cazurile când se poate aduce o atingere dreptului de reprezentare sau executare în public, între care referitoare la operele muzicale este și executarea lor de orchestre sau solisti în fața spectatorilor fără a fi obținut autorizațiunea autorului, fie scrisă, fie verbală. Este indiferent dacă executarea bucății muzicale s'a făcut după note sau după ureche, cum se obișnuiește mai ales la noi de autori. Deasemenea este indiferent dacă această executare în public s'a făcut cu sau fără scop lucrativ.

Legea merge chiar mai departe, nu are nici o importanță, dacă această executare în public se face în mod obișnuit, adică figurează în repertoriul orchestrei, sau în mod ocazional sau accidental.

„Puțin importă, spune Pouillet (op. cit. pag. 786) dacă executarea este un fapt izolat sau întâmplător, fiindcă fiecare executare, oricât de mică ar fi aria executată, constituie un delict distinct, care se consumă prin însăși înlăptuirea lui în mod ilicit”.

Obligația de a poseda autorizațiunea incumbă nu numai celui ce execută, în specie orchestranților, ci și patronului sau celui ce a organizat executarea în public a unei audițiuni muzicale. Astfel doctrina și jurisprudența au socotit responsabili pe întreprinzătorii de spectacole cinematografice, patronii varietetelor, berăriilor, cafenelelor, restauratorilor, care organizează audiții muzicale, organizatorii de baluri, concerte, serate muzicale, etc.

Toți acei cari calcă aceste dispozițiuni cu privire la respectarea dreptului de proprietate a autorului unei opere muzicale sunt pedepsiți conf. art. 48 din lege.

Să revenim acum la speța noastră:

Într'un restaurant modest niște mușterii aduc un taraf de lăutari, care la cererea lor, execută și niște bucăți muzicale protejate de lege.

Pentru aceasta este făcut răspunzător numai patronul restaurantului, care nu a cenzurat pe lăutari să vadă dacă pentru cântecele executate mușteriiilor au sau nu autorizațiunea autorilor?

Sau credem că este a împinge la extrem aplicațiunea legii.

Cel mult patronul poate fi considerat ca un *complice*, iar nu ca *autor principal*, când se constată în fapt, că nu era vorba decât de o audiție întâmplătoare, provocată nu de restaurator, ci de niște mușterii, clienți ocazionali, iar operele incriminate au fost executate de niște lăutari, „după ureche”, și probabil ignoranți, dacă operele erau protejate de lege, cum de obicei se întâmplă cu ariile care au câpătat multă publicitate.

Iată pentru care temeiuri aprobăm soluțiunea Curții, cu această motivare, că în procesul-verbal trebuia să fie trecuți și autorii principali adică și *clienții* și *lăutarii*, iar nu numai complicele — în speță, patronul modestului restaurant.

E. C. DECUSARĂ

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA NOTARIAT

Sedința dela 17 Iulie 1934

Președinția d. lui **TRAIAN BROȘTEANU**, judecător
Maria și N. Jilescu cu Societatea comunală pentru construirea de locuințe eftine din București

Jurnal Nr. 13.793 Dos. 22, 234/931

Legea conversiunii. Debitorii societății comunale pentru construirea de locuințe eftine beneficiază de legea conversiunii. Art. 74, alin. 1 din legea dela 7 Aprilie 1934 nu prevede o decădere dela beneficiul acestei legi pentru aceia cărora li s'a aplicat legea din 20 Aprilie 1932.

Prima parte a alin. 1 din art. 74 legea conversiunii nu se poate justifica decât prin ideea că acei debitori cari au renunțat tacit la beneficiile legilor anterioare de conversiune a datorilor — prin înțelegeri făcute cu creditorii sub imperiul lor — și-au dat seama că pot plăti în condițiile prevăzute în aceste înțelegeri și de aceea n'au nevoie de dispozițiunile de favoare ale noiei legi de conversiune. Legea din 20 Aprilie 1932 nu este o lege de lichidare a datorilor, deoarece ea n'a fost abrogată, ca celelalte legi anterioare de conversiune și ea nu aduce vre-o reducere de creanță și nici vreun sacrificiu pentru creditoare astfel că trebuie să se dea înțelesul cel mai restrictiv posibil menționării în art. 74, alin. 1 din legea dela 7 Aprilie 1934 înțelegerilor făcute sub imperiul legii din 20 Aprilie 1932.

Deși beneficiul termenului este prevăzut în contractele de vânzare încheiate de societatea comunală pentru construirea de locuințe eftine și în beneficiul creditorilor, pentru 5% din restul de pret rămas datorat, totuși legea din 7 Aprilie 1934 a intervenit în executarea contractelor dintre părți, aducând astfel o atenuare a legii părților stabilite prin aceste contracte.

Tribunalul,

Asupra cererii făcute de Maria N. Jilescu și Nicolae Jilescu, cu petiția înregistrată la nr. 42.789 din 1934 prin care aceștia solicită contradictor cu societatea comunală pentru construirea de locuințe eftine din București, radierea privilegiului pentru restul de preț prevăzut de actul de vânzare-cumpărare autentificat de tribunalul Ilfov, secția Notariat la nr. 29.706 din 1931 și transcris la nr. 12.796 din 1931.

Având în vedere actele dela dosar și susținerile părților;

Având în vedere că petiționarii își întemeiază cererea lor pe dispozițiunile art. 1114 și urm. c. civ. și art. 30 și 35 din legea dela 7 Aprilie 1934, pentru lichidarea datorilor agricole și urbane și anume susțin că îndeplinind condițiunile cerute de art. 30 din legea dela 7 Aprilie 1934, au înțeles să beneficieze de reducerea de 35% prevăzută de art. 35, alin. 1 din aceeași lege pentru acei cari își plătesc datorile în primii doi ani dela promulgarea legii și că pentru aceasta au făcut oferta de plată care fiind refuzată de creditoarea lor, societatea comunală de locuințe eftine din București, ei, debitorii au făcut oferta reală în formele legale, consemnând și suma ce mai rămânea de plată, în urma reducerii prevăzute de art. 35, alin. 1 la Casa de Depuneri și Consemnațiuni;

Având în vedere că din partea creditorilor societatea comunală de locuințe eftine s'au făcut trei obiecțiuni în contra cererii de față și anume s'a susținut: 1) că debitorii Maria N. Jilescu și N. Jilescu sunt exceptați dela dispozițiunile de favoare ale legii din 7 Aprilie 1934 și anume pe baza art. 74 din această lege, întrucât între creditoare și debitorii petiționari a intervenit o înțelegere în urma legii din 20 Aprilie 1932, înțelegere ce trebuie respectată și care exclude dreptul

debitorilor de a se prevala și de dispozițiunile legii de față: 2) că debitorii petiționari nu ar fi proprietari, întrucât în conformitate cu art. 22 din legea relativă la înființarea societății comunale pentru construirea de locuințe eftine în București, proprietatea caselor construite de această societate nu este deplin dobândită de achizitori, decât în momentul achitării complete a prețului și 3) că este interesul debitorilor a plăti înainte de termen întreaga datorie, ei neputând plăti cu anticipație decât 95% din preț, așa cum prevede contractul care, de altfel, nu face decât aplicația unei dispozițiuni a statutelor societății creditoare.

Asupra primei obiecțiuni:

Având în vedere că în susținerea primei obiecțiuni creditoarea invoacă art. 74, alin. 1 din legea dela 7 Aprilie 1934 pentru lichidarea datorilor agricole și urbane și art. 18 din legea societății de locuințe eftine, text modificat prin articolul unic al legii din 20 Aprilie 1932 pentru modificarea art. 9, 18 și 23 din aceea lege.

Având în că art. 74, alin. 1 din legea dela 7 Aprilie 1934 are următorul cuprins: „Toate înțelegerile încheiate sub imperiul legilor din 19 Aprilie 1932, 20 Aprilie 1932, 26 Octombrie 1932 și 14 Aprilie promulgate prin Înaltele Decrete regale nr. 1346, 1411 3057 din 1932 și 1154 din 1933 precum și toate înstrăinările sau constituiri de drepturi reale, făcute cu respectarea dispozițiunilor din legile în vigoare în momentul facerii lor sunt și rămân valabile, iar părțile sunt obligate a le respecta“.

Considerând că spre deosebire de partea a doua a acestui alineat care se justifică prin altă idee (respectarea drepturilor terților achizitori de drepturi reale) prima parte a textului nu se poate justifica decât prin ideea că acei debitori cari au renunțat tacit la beneficiile legilor anterioare de conversiune a datorilor — ca și acei cari au renunțat expres prevăzuți de alineatul următor, care îi exclude dela beneficiul acestei legi — și anume acei cari au făcut înțelegeri cu creditorii lor sub imperiul acelor legi și-au dat seama că pot plăti în condițiunile prevăzute în înțelegerea lor cu creditorii și de aceea n'au nevoie de dispozițiunile de favoare ale noiei legi, devreme ce n'au simțit nevoia de a se prevala nici de dispozițiunile, în genere cu ceva mai puțin favorabile pentru ei ale legilor anterioare de conversiune.

Că în convențiunile prin care debitorii n'au înțeles să renunțe — nici tacit, nici expres — la dispozițiunile legilor de conversiune în vigoare în momentul când au fost încheiate (de exemplu o convențiune prin care s'ar fi schimbat locul de plată, o convențiune prin care s'ar fi adăugat un pact comisoriu ori s'ar fi renunțat la el, etc.) dispozițiunea art. 74, alin. 1 din legea dela 7 Aprilie 1934 nu este aplicabilă;

Având în vedere că articolul unic al legii din 20 Aprilie modificatoare a legii pentru înființarea unei societăți comunale pentru construirea de locuințe eftine din București, adaugă un alineat nou art. 18 din această lege, alineat de care se prevalează creditoarea în cuprinderea următoare: „Asigurarea pe viață va fi pe viitor facultativă pentru cumpărătorii de case cu acte încheiate după 1 Ianuarie 1926 sau care vor încheia în viitor, până când un jurnal al Consiliului de Miniștri va readuce în vigoare obligativitatea asigurării pe viață la contractele cari se vor încheia posterior acestui jurnal“.

Având în vedere că primul alineat al art. 18 din legea specială a acestei societăți pune obligația cumpărătorilor de case construite de această societate, ca pentru asigurarea ratelor viitoare din preț ce se datoresc societății, să se asigure pe viață, prin intermediul acesteia pentru ca în caz de deces să încaseze societatea asigurarea, iar familia cumpărătorului decedat să rămână desăvârșită proprietară fiind achitată de restul datoriei.

Că derogarea ce s'a adus prin al doilea alineat introdus prin legea dela 20 Aprilie 1932, care a făcut temporar fa-

cultativă această asigurare asupra vieții, nu înseamnă o reducere a datoriei, căci aceia cari nu plătesc rata de asigurare riscă, în caz de deces, să-și lase familia debitoare, iar societatea creditoare este în ambele cazuri asigurată de încasarea prețului, putând urmări imobilul în cazul al doilea.

Considerând că faptul că debitorii Maria și Nicolae Jilescu au convenit ca societatea creditoare să nu mai plătească rata de asigurare și în schimb imobilul să rămână cu datorie în caz de deces mai înainte de complecta achitare, nu înseamnă o renunțare la beneficiul legii din 20 Aprilie, 1932, ci, din contra, manifestarea voinții de a se prevala de această lege.

Că, astfel fiind, și întrucât am văzut că sensul art. 74 din legea dela 7 Aprilie 1934, este să mențină înțelegerile încheiate cu creditorii, de acei debitori cari nu au socotit că ar avea nevoie de apărarea pe care le-o aducea legile de favoare acolo enumerate, acest text nu e aplicabil în speță, unde, departe de a renunța la dispoziția legii din 20 Aprilie 1932, care a modificat art. 18 din legea specială, debitorii s'au servit de ea făcând ca legea dela 20 Aprilie 1932, să-și găsească exacta ei aplicațiune în cazul lor.

Considerând că de altfel, oricare ar fi interpretarea ce s'ar da art. 74 din legea dela 7 Aprilie 1934 — și poate fi una mai largă decât aceea a Tribunalului, cum vrea creditoarea, sau ar putea să fie una mai restrânsă decât aceasta, cum au susținut debitorii în concluziile scrise — trebuie interpretată restrictiv acea parte din art. 74, alin. 1, care face mențiune despre legea din 20 Aprilie 1932, adică acea parte care interesează speța de față.

Că în adevăr, în primul rând menționarea în acest text al legii cu un articol unic din 20 Aprilie 1932, alături de veritabilele legi anterioare de lichidare a datoriilor, menționare ce nu a atras nimănui atenția în Parlament și nici după aceea vre-umui din numeroșii comentatori ai legii din 7 Aprilie 1934, constituie dispozițiune legală cu caracter personal, în favoarea unui singur particular, societatea de locuințe eftine din București, deși legiuitorul dela 7 Aprilie 1934 a înțeles totuș ca în principiu să nu ia dispozițiuni cu caracter personal.

Că în al doilea rând, legea din 20 Aprilie 1932, nu este abrogată prin art. 86 din legea din 7 Aprilie 1934, așa cum sunt abrogate celelalte legi prevăzute de art. 74, ci este și rămâne în vigoare și aceasta se explică prin faptul că nu este o lege de lichidare a datoriilor, propriu vorbind, cum s'ar putea constata prin examinarea atentă și a celorlalte două dispozițiuni ce le cuprinde, mai mult, din redactarea art. 74 ca și din desbaterile Parlamentului (de ex. o constatare a deputatului M. Oromolu, care interpretează enumerarea cuprinsă în primul alinat drept „disp. legilor pe care noi le abrogăm astăzi”), se vede că Adunările Legiuitoare au înțeles să se refere la înțelegerile făcute sub imperiul și prin derogare dela cele trei legi de conversiune bine cunoscut (legea Argetoianu, legea Mironescu și legea Vaida Voevod), negândindu-se la legea cu articol unic din 20 Aprilie 1932, a cărei menționare o vor fi luat probabil ca vre-o completare neînsemnată a legii Argetoianu dela 19 Aprilie, 1932.

Că în al treilea rând la întrebarea ce s'a pus de d-l D. R. Ioanițescu atât în Comisiunea Parlamentară mixtă, cât și în Senat, cu privire la debitorii societății de locuințe eftine, i s'a răspuns în ambele părți, în Comisiune de d-l M. Oromolu, iar în Seenat de d-l raportor M. Romniceanu, că acești debitori beneficiază de regimul legii de lichidare a datoriilor și e de notat că întrebarea nu s'a pus la art. 74, ci la art. 30 și 33 și numai pentru că d. D. R. Ioanițescu se temea că se va face ceva spre a fi excepțiți.

Că în al patrulea rând, așa cum s'a văzut, legea din 20 Aprilie 1932 și în special aliniatul care modifică art. 18 din legea specială a creditoarei nu aduce vre-o reducere de

creanță și nici vre-un sacrificiu pentru societatea creditoare.

Că, pentru toate aceste considerațiuni trebuie să se dea înțelesul cel mai restrictiv posibil menționării în art. 74 din legea dela 7 Aprilie 1934 a înțelegerilor făcute sub imperiul legii din 20 Aprilie 1932.

Considerând în sfârșit, că și dacă am da cuvântului „înțelegeri” în acest text, înțelesul cel mai larg ca referindu-se la orice fel de înțelegeri, inclusiv acelea care ar confirma aiudoma prevederile menționatele legi, sub imperiul cărora s'au încheiat, căci s'ar putea zice că părțile s'au mulțumit cu ele, în speță însă, în aplicarea art. 18, alin. 2 din legea specială, faptul că printr'un schimb de scrisori părțile au ales una din cele două posibilități permise de acest text, nu înseamnă că debitorii au făcut-o pentru că s'ar fi mulțumit cu această prevedere legală, ca o soluție a problemei datoriilor, ci fiindcă voiau să uzeze, și nu puteau uza decât printr'o manifestare de voință de o facultate care le era favorabilă, fără ca să fie prin aceasta și satisfăcătoare.

Că astfel fiind, înțelegem stabilită printr'un schimb de scrisori între debitor și creditoare, prin care s'a stabilit în conformitate, iar nu numai sub imperiul legii din 20 Aprilie 1932, că debitorii să nu mai plătească rate de asigurare, asumându-și în schimb riscul respectiv, nu face parte din înțelegerile vizate de art. 74 din legea dela 7 Aprilie 1934 și deci nu îndreptățește înlăturarea debitorilor dela beneficiul acestei legi.

Că, prin urmare prima obiecțiune ridicată de creditoare este lipsită de temei.

Asupra celei de a doua obiecțiuni:

Având în vedere că prin cea de a doua obiecțiune se susține de creditoare că debitorii Maria și Nicolae Jilescu nu pot beneficia de legea lichidării datoriilor întrucât ei nu ar fi proprietari ai imobilului ce au cumpărat dela societatea pentru locuințe eftine fiindcă n'au achitat întregul preț, iar art. 22 din legea acestei societăți nu recunoaște pe cumpărători deplini proprietari decât după achitarea completă a prețului.

Considerând că în primul rând, disp. art. 22 din legea pentru înființarea acestei societăți nu are sensul că plata completă a prețului ar constitui o condițiune suspensivă a transferului de proprietate, ci acela că neplata prețului la termen constituie o condiție rezolutorie a acestei operațiuni.

Că aceasta rezultă pe de o parte din termenii textului de lege invocat și ai contractului de vânzare, în care nu se cuprinde în mod expres un pact de rezerva proprietății, derogatoriu de la principiul pus în art. 971 și 1295 cod. civ. și pe de altă parte din împrejurarea că posesia a fost imediat transmisă cumpărătorilor și din aceea că aliniatele 2 și 3 din art. 22 al legii în discuție acordă societății privilegii care nu ar avea sens dacă societatea și-ar păstra proprietatea imobilului.

Considerând în al doilea rând și în orice caz că în speță obiecțiunea creditoarei este neîntemeiată pentru motivul că debitorii Maria și Nicolae Jilescu mai au încă un imobil, acela complet achitat dobândit dela aceeași societate, cum s'a recunoscut de reprezentanții creditoarei, astfel încât debitorii sunt fără îndoială proprietari.

Că astfel fiind și cea de a doua obiecțiune a creditoarei este neîntemeiată.

Asupra celei de a treia obiecțiuni:

Având în vedere că prin cea de a treia obiecțiune creditoarea susține că debitorii nu au dreptul de a plăti datoria anticipat, decât până la 95% din întregul preț, așa cum se prevede în contract, căci termenul este aci și în favoarea creditoarei care ar avea un rol tutelar, de a nu permite ca imobilul să fie înstrăinat ori ipotecat de către cumpărător

și transformat în obiect de speulă, iar acest rol tutelar ar fi asigurat prin menținerea unei părți din preț nerambursabilă până la ultimele termene, cum impune art. 31 din statute și cum a precizat contractul în speșă, căci până la ultimul termen de plată conform art. 32 din legea societății de construcțiuni efiene, proprietatea nu devine perfectă și nu poate fi urmărită de nimeni în contra cumpărătorului debitor al societății.

Considerând că într'adevăr din contractul intervenit între părțile de mai sus și care e în concordanță cu art. 31 din statutele societății creditoare, rezultă că în ce privește o cotă de 5% din datorie, termenul nu este numai în favoarea debitorilor, ci și în favoarea creditoarei.

Considerând însă că legiuitorul dela 1 Aprilie 1934 pentru considerațiuni majore și în special pentru considerațiunea de echitate a creșterii valorii monedei în care s'au contractat obligațiunile prin comparație cu prețul valorilor de întrebuințare, a intervenit în executarea contractelor dintre părți, anterioare datei de 18 Decembrie 1931, aducându-le schimbări importante, printre care în primul rând reducerea creanțelor (cel puțin în ceea ce privește quantumul lor numeric, trecând flagrant peste art. 1578 cod. civ., care ca dispoziție supletivă făcea parte din convențiile părților), iar în al doilea rând eşalonarea lor pe un număr de ani, le-a dat însă creditorilor dreptul prin capitolul III din lege să poată refuza spre a evita anumite obiecții de neconstituționalitate, într'un anumit termen (40 zile dela promulgarea legii), aplicarea acestei legi în care se acordă debitorilor respectiv un moratoriu de zece ani, ce poate fi prelungit, cu o dobândă foarte mică și cu alte avantagii pentru debitori, moratoriu ce s'a socotit că n'ar mai întâlni obiecții de neconstituționalitate.

Că astfel fiind și întrucât, dșși debitorii Maria și Nicolae Jilescu au făcut declarație că voesc să beneficieze de legea din 7 Aprilie 1934, creditoarea nu a făcut, în termenul de 40 zile, prevăzut de art. 40 din lege, declarația că refuză aplicarea regimului stabilit de această lege, ea nu se poate plânge de atingerea ce se aduce contractului prin aplicarea art. 35 din lege, pe care-l invocă debitorii, căci legea a înțeles în mod neîndoios să aducă această atingere contractelor vizate de ea.

Considerând că nu s'ar putea susține valabil că legea lichidării datoriiilor ar trebui interpretată în sensul că s'ar aplică numai contractelor în care termenul de plată ar fi numai în favoarea debitorilor, iar nu și acelora în care acest termen ar fi în favoarea creditorilor.

Că, în primul rând în adevăr legea nu disinge în această privință.

Că în al doilea rând aceleași rațiuni majore, justifică în ambele cazuri atacarea contractelor aceeași criză economică și mai ales aceeași creștere a valorii monedei în raport cu valorile de întrebuințare.

Că în al treilea rând, trebuie să se observe că această lege a voit să lichideze problema datoriiilor, cum până și titlul ei o arată, iar interpretarea creditoarei împiedică această lichidare pentru aproape întreaga categorie a datornicilor ei pe cari legiuitorul dela 7 Aprilie 1934 nu a înțeles să-i excepteze dela beneficiul acestei legi, așa cum s'a văzut din examinarea primei obiecțiuni.

Că, fără îndoială s'ar putea cere debitorilor să nu plătească întreaga datorie decât la termenul ultim al contractului, dacă prin aceasta creditoarea ar primi ca ei să beneficieze de reducerile legii lichidării datoriiilor, căci nimic nu s'ar opune respectării acestei clauze contractuale, dar a nu le permite să plătească anticipat în termenul art. 35 din legea lichidării datoriiilor pentru ca apoi să li se opună tardivitatea ofertei ce ar face-o, dacă am presupune că ar mai rămâne ceva de plătit este, față de cele mai sus arătate, inadmisibil.

Că astfel fiind și cea de a treia obiecțiune este neîntemeiată.

Având în vedere că toate obiecțiunile ridicate de creditoare fiind neîntemeiate și nefiind contestat că debitorii îndeplinesc condițiunile art. 30 din legea lichidării datoriiilor și că au făcut oferta reală pentru 65% din datorie, suma pe care au consensat-o la Casa de Depuneri și Consignațiuni, urmează a se considera că debitorii Maria și Nicolae Jilescu îndeplinesc condițiunile prevăzute de art. 35 alin. 1 din legea lichidării datoriiilor și beneficiază de reducerea de 35% prevăzută de acest text.

Că prin urmare întreaga datorie trebuie considerată achitată, iar cererea de a se radia privilegiul pentru această datorie trebuie admisă.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător Traian Broșteanu, Tribunalul....

NOTA. — Sentința Tribunalului Ilfov, S. N. rezolvă nu numai o problemă ce interesează un număr însemnat de debitori, ci reprezintă și un model de interpretare a unui text de lege.

Printr'o surpriză s'a adăugat într'o enumerare de legi, într'un text, o lege care nu-si afla nici un sens și nici o explicație logică în acel loc.

Art. 74, alin. 1 din legea pentru lichidarea datoriiilor agricole și urbane trebuia să exprime următoarea idee: debitorii cari încheiaseră sub imperiul legilor de conversiune anterioare înțelegerii cu creditorii lor, prin care stabileau un mod special de lichidare a datoriiilor lor, au renunțat implicit la protecția legiuitorului și au recunoscut că pot să-si lichideze datoriiile lor pe calea convenită prin înțelegerile încheiate. Deaceia aceste înțelegeri trebuie să rămână valabile, și noua lege a conversiunii prin art. 74, alin. 1 recunoștea această valabilitate a acestor convențiuni și a înstăinărilor sau constituțiilor de drepturi reale făcute pe baza lor.

La enumerarea trecutelor legi de conversiune — din acest art. 74 — s'a strecurat pe lângă legile Argetoianu, Vaida și Mironescu și o lege care continea prevederi speciale cu privire la societatea comunală pentru construirea de locuințe efiene. Această lege din 20 Aprilie 1932 nu era o lege de conversiune. Era o lege specială, prin care societatea comunală pentru construirea de locuințe efiene era autorizată să-si modifice statutele în vederea acordării anumitor avantagii de detaliu debitorilor acestei societăți, fără însă ca aceste avantagii să antreneze nici un sacrificiu pentru societate și fără ca ele să constituie un mijloc de lichidare a datoriiilor acestor debitori.

Prin strecurarea acestei legi în enumerarea art. 74 s'a urmărit în mod vădit înlăturarea tuturor debitorilor societății comunale pentru construirea de locuințe efiene dela beneficiul conversiunii.

Că lucrul acesta s'a făcut prin surprindere, împotriva intenției legiuitorului, reese clar din următoarele considerente, redactate cu o logică impecabilă de d. Președinte Traian Broșteanu:

1) Menționarea legii din 20 Aprilie 1932 printre adevăratele legi de conversiune Argetoianu, Vaida și Mironescu constituie o dispoziție legală cu caracter personal, în favoarea unui singur particular, ceea ce nu concordă cu intenția vădită și mărturisită a legiuitorului de a nu lua asemenea dispozițiuni cu caracter personal în cuprinsul acestei legi.

2) Celelalte legi menționate în art. 74 — legile de conversiune Argetoianu, Mironescu și Vaida — au fost abrogate prin art. 86 al legii din 7 Aprilie 1934,

tocmai pentru că fiind legi de lichidare a datorilor erau înlăturate prin noua lege care stabilea un nou regim de lichidare a acestor datorii, pe când legea din 20 Aprilie 1932 n'a fost abrogată, ci continuă să fie în vigoare și în prezent, ceea ce dovedeste că nu e o lege de conversiune. De altfel, în aliniatul 2 al art. 74 se spune precis că „debitorii care sub imperiul legilor prevăzute în aliniatul precedent au renunțat în mod expres la beneficiul acestor legi nu mai pot invoca dispozițiunile legii de față...” ceea ce pentru legea din 20 Aprilie 1932 nu are nici un rost, de oarece debitorii societății comunale pentru construirea de locuințe eftine n'aveau cum să renunțe la beneficiul acestei legi care dispunea modificarea unor articole din legea organică a societății. De aci reiese în mod lămurit că vorbind de legile prevăzute în aliniatul precedent, legiuitorul se referea numai la adevăratele legi de conversiune și nu la legea din 20 Aprilie 1932, despre a cărei menționare în aliniatul precedent nici nu și mai amintea.

3) Din desbaterile parlamentare rezultă categoric că legiuitorul n'a avut câtus de puțin intenția să excludă pe debitorii societății comunale pentru construirea de locuințe eftine dela beneficiul legii de conversiune. Au declarat-o categoric și explicit, atât d. M. Oromolu, în Comisiunea mixtă parlamentară, cât și d. raportor M. Romniceanu la Senat. Ori, prin enumerarea legii din 20 Aprilie 1932 în textul art. 74 se tindea la înlăturarea tuturor debitorilor acestei societăți dela beneficiul legii de conversiune, deoarece modificarea statutelor adusă prin această lege se aplică ex officio tuturor debitorilor acestei societăți.

Dar ceea ce denotă și mai mult surprinderea bunei credințe a legiuitorului e faptul că întrebarea dacă debitorii acestei societăți beneficiază de legea dela 7 Aprilie 1934, nu s'a pus la art. 74, unde era vorba de o lege relativ la această societate, ci s'a pus la art. 30 și 33, ceea ce înseamnă că deputații și senatorii au crezut că legea din 20 Aprilie 1932 e o anexă a legii din 19 Aprilie 1932 (legea Argetoianu), adică tot o lege de conversiune, și nu au știut că această lege din 20 Aprilie e o lege specială, referitoare la societatea comună pentru construirea de locuințe eftine. Cei interesați au voit să creeze o confuziune și au reușit. Dar datoria magistratului e de a examina un text în lumina intențiilor legiuitorului și de a-l aplica în această măsură.

De fapt art. 74, alin. 1 din legea dela 7 Aprilie 1934 spune numai că înțelegerile încheiate sub imperiul legilor din 19 Aprilie 1932, 20 Aprilie 1932, 26 Octombrie 1932 și 16 Aprilie 1933... sunt și rămân valabile și părțile sunt obligate a le respecta.

Ceea ce nu înseamnă că legiuitorul a prevăzut o decădere dela beneficiul legii din 7 Aprilie 1934, pentru debitorii cari au încheiat înțelegeri sub imperiul acestor legi, pentru că atunci când a edictat o decădere, legiuitorul a făcut-o în mod precis și explicit, cum a procedat de pildă în aliniatul 2 al art. 74, unde a spus categoric că „debitorii cari au renunțat expres la beneficiul legilor prevăzute în aliniatul precedent nu se mai pot prevala de dispozițiunile acestei legi ci rămân supuși dreptului comun”.

Dacă dispozițiunea din primul aliniat al art. 74 echivalează cu o decădere dela beneficiul ultimei legi de conversiune, atunci dispoziția din aliniatul 2 al acestui articol nu mai are nici o rațiune, pentru că înseamnă o repetare, un pleonasm, ceea ce este inadmisibil.

De aceea dispozițiunea din alin 1 prin care se stabilește ca „înțelegerile... sunt și rămân valabile” nu are și nu poate avea decât următorul sens: față de aceste înțelegeri, legiuitorul a înțeles să ia legii din 7 Aprilie 1934 caracterul ei de ordine publică, ce făcea ca dispozițiunea legii să înlătore legea părților, stabilită în convențiune. Prin urmare, aceste înțelegeri, adică legea părților, continuă să se aplice iar legea conversiunii se aplică numai în măsura în care nu vine în conflict cu legea părților stabilită în aceste înțelegeri.

Astfel, cu drept cuvânt arată d. Presedinte Traian Broșteanu în considerentele sale că nu orice înțelegere înlătură aplicarea legii din 7 Aprilie 1934 conform art. 74, ci numai acele înțelegeri prin care debitorul a renunțat tacit sau expres la beneficiul legilor de conversiune anterioare. Și exemplele arătate în considerentele sentinței sunt elocvente. O convenție prin care s'ar schimba locul de plată sau s'ar adăuga un pact comisor nu e o înțelegere care să împiedice aplicarea legii de conversiune din 7 Aprilie 1934, deși a fost încheiată sub imperiul legilor enumerate în art. 74, alin. 1, pentru că asemenea convențiuni nu vin în contradicție cu disp. noiei legi de conversiune.

Acesta e sensul art. 74, alin. 1, al legii din 7 Aprilie 1934. Nu prevede o decădere, și decăderile trebuiesc enunțate precis. Lasă să subsiste legea părților, prin faptul că față de aceste convențiuni ia legii de față caracterul de ordine publică, iar în măsura în care aceste înțelegeri (cum reiese din exemplele de mai sus sau din speta judecată în această sentință) nu împiedică aplicarea legii conversiunii, debitorii cari au încheiat asemenea înțelegeri continuă să beneficieze de dispozițiunile legii din 7 Aprilie 1934.

Sentința de față, cu vastele ei considerente, dezvoltate cu o remarcabilă stringență logică și cu un spirit de pătrundere de o deosebită subtilitate, e un exemplu de jurisprudență.

Ea constituie în primul rând un act de dreptate.

Aceia cari au surprins intenția legiuitorului, prin introducerea legii din 20 Aprilie 1932 în enumerarea legilor de conversiune, din art. 74 — pricinund astfel un adevrat anacronism — nu și-au putut ajunge scopul, deoarece o examinare atentă a intenției legiuitorului a permis o soluție care împacă logica cu echitatea, care explică textul în obscuritățile sale și care fixează astfel rolul salutar al activității jurisprudențiale.

IONEL JIANU

CATRE D-NII ABONAȚI

Rugăm stăruitor pe domnii abonați din provincie a nu aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorului nostru Mihail Stama, singurul împuternicit pentru provincie, D-l. C Petculescu fiind pentru Capitală, și a binevoi să trimeată achitarea abonamentului prin mandat poștal direct la Administrația Revistei „CURIERUL JUDICIAR” București, Artei 5, notând pe cotorul mandatului poștal, abonamentul datorat partida No....